

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра підприємництва, менеджменту та туризму

ДО ЗАХИСТУ ДОПУЩЕНА

Зав. кафедрою _____

к.е.н., доцент Панкова М.О.

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА
ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

Виконав

студент гр. ПТБ-219

(підпис)

І.А. Звєков

Керівник

ст.викл.

(підпис)

С.В. Святенко

Запоріжжя

2024

ПрАТ «ПВНЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра підприємництва, менеджменту та туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедрою _____

к.е.н., доцент Панкова М.О.

«__» _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ

студенту гр. ПТБ-219,

спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Звекову Ігору Андрійовичу

1.Тема: Підвищення ефективності формування та використання оборотних засобів підприємства

затверджена наказом по інституту 02-36 від 29.12.2023 р.

2. Термін здачі студентом закінченої роботи: 15.06.2024 р.

3. Перелік питань, що підлягають розробці:

- визначити сутність та структуру оборотних засобів підприємства;
- визначити методичні підходи до аналізу оборотних засобів підприємства та шляхів ефективного їх формування та використання;
- надати характеристику діяльності АТ «Молочний Альянс» та аналіз основних її показників;
- проаналізувати формування оборотних засобів АТ «Молочний Альянс» за показниками динаміки та структури;
- проаналізувати показники ефективності використання оборотних засобів та їх впливу на діяльність АТ «Молочний Альянс»;
- визначити шляхи підвищення ефективності управління формуванням та використанням оборотних засобів підприємства;
- провести оптимізацію запасів як важливий елемент управління оборотних засобів підприємства.

. Календарний графік підготовки кваліфікаційної роботи

№ етапу	Зміст	Терміни виконання	Готовність по графіку%, підпис керівника	Підпис керівника про повну готовність етапу, дата
1	Збір практичного матеріалу за темою кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи	29.01.24- 24.02.24		
2	I атестація I розділ кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи	26.02.24- 01.03.24		
3	II атестація II розділ кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи	25.03.24- 30.03.24		
4	III атестація III розділ кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи, висновки та рекомендації, додатки, реферат	22.04.24- 27.04.24		
5	Перевірка кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи на оригінальність	20.05.24- 25.05.24		
6	Доопрацювання кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи, підготовка презентації, отримання відгуку керівника і рецензії	06.05.24- 08.06.24		
7	Попередній захист кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи	27.05.24- 08.06.24		
8	Подача кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи на кафедру	10.06.24- 15.06.24		
9	Захист кваліфікаційної бакалаврської (магістерської) роботи	за 3 дні до захисту		

Дата видачі завдання « _____ » _____ 2024 р.

Керівник бакалаврської роботи _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Завдання прийняв до виконання _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить: 69 сторінок, 9 табл., 16 рисунків, 45 використаних джерел, 3 додатки.

Об'єктом дослідження у кваліфікаційній бакалаврській роботі є процес формування та використання оборотними засобів АТ «Молочний Альянс». Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні питання підвищення ефективності формування та використання оборотних засобів АТ «Молочний Альянс».

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є теоретичні та практичні дослідження процесів формування та використання оборотних засобів підприємства з метою підвищення їхньої ефективності.

У кваліфікаційній бакалаврській роботі розглянуті питання визначення сутності оборотних засобів підприємства, процесів їх формування та використання. Наведено методику аналізу оборотних засобів підприємства, а також показники, які застосовуються для цього. Надано характеристику діяльності АТ «Молочний Альянс» та проаналізовано показники, що її характеризують. Виявлено, що підприємство мало задовільний фінансовий стан та проводило достатньо ефективну діяльність. Для аналізу формування та використання оборотних засобів АТ «Молочний Альянс» зроблено аналіз показників їхньої динаміки, структури, та ефективності. Аналіз показав, що незважаючи на зростання рентабельності оборотних засобів, спостерігалася їхня недостатня ефективність за показниками оборотності. Розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності формування та використання основних засобів АТ «Молочний Альянс» за рахунок оптимального формування запасів.

**ОБОРОТНІ ЗАСОБИ, ОБОРОТНІ АКТИВИ, ЗАПАСИ, ДЕБІТОРСЬКА
ЗАБОРГОВАНІСТЬ, ГРОШОВІ КОШТИ, ОБОРОТНІСТЬ, АНАЛІЗ,
БАЛАНС, ЕФЕКТИВНІСТЬ, УПРАЛІННЯ**

ЗМІСТ	С.
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	6
ВСТУП	7
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Сутність та структура оборотних засобів підприємства	9
1.3. Методичні основи аналізу формування та використання оборотних засобів підприємства	15
2 АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ АТ «МОЛОЧНИЙ АЛЬЯНС»	20
2.1 Характеристика діяльності АТ «Молочний Альянс» та аналіз основних її показників	20
2.2 Аналіз формування оборотних засобів АТ «Молочний Альянс» за показниками динаміки та структури	28
2.3 Аналіз показників ефективності використання оборотних засобів та їх впливу на діяльність АТ «Молочний Альянс»	34
3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ	38
3.1 Шляхи підвищення ефективності формування та використання оборотних засобів підприємства	38
3.2 Оптимізація запасів як важливий елемент управління оборотними засобами підприємства АТ «Молочний Альянс»	49
ВИСНОВКИ	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57
ДОДАТКИ	61

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ
І ТЕРМІНІВ

Скоречення	Повна назва	Пояснення/переклад
ОбЗ	Оборотні засоби	
ОА	Оборотні активи	
ДЗ	Дебіторська заборгованість	
ГК	Грошові кошти	
АТ	Акціонерне товариство	
Тис. грн.	Тисячі гривень	

ВСТУП

Оборотні засоби (ОбЗ) являють собою важливий ресурс, необхідних для забезпечення діяльності будь-якого підприємства. Ефективність цієї діяльності визначається обсягом, структурою та джерелами фінансування ОбЗ підприємства. Оптимальний обсяг і частка ОбЗ у структурі активів є актуальною проблемою для різних суб'єктів господарювання. Вони можуть впливати на ліквідність, платоспроможність, доходність і ризики підприємства через формування і використання його ОбЗ.

Дослідження діяльності вітчизняних підприємств показали недостатню ефективність у формуванні та використанні ОбЗ, зокрема, через відтік їх з виробництва у сферу обігу. Це вимагає додаткового фінансування. Негативні тенденції вимагають розробки нових підходів до аналізу та управління ОбЗ підприємства, дослідження напрямів підвищення ефективності їхнього формування та використання.

Питання формування та використання ОбЗ, їхнього аналізу та управління на підприємстві вивчалися багатьма вітчизняними вченими. Проте, залишилися недостатньо вивченими напрями підвищення ефективності ОбЗ на основі існуючих новітніх підходів. Це підкреслює значення подальшого дослідження обраної теми кваліфікаційної бакалаврської роботи.

Метою бакалаврської роботи є теоретичні та практичні дослідження процесів формування та використання ОбЗ підприємства з метою підвищення їхньої ефективності.

Для досягнення цієї мети ставляться такі завдання:

- визначено сутність та структуру ОбЗ підприємства;
- визначено методичні підходи до аналізу ОбЗ підприємства та шляхів ефективного їх формування та використання;
- надано характеристика діяльності АТ «Молочний Альянс» та аналіз основних її показників;

- проаналізовано формування ОБЗ АТ «Молочний Альянс» за показниками динаміки та структури;
- проаналізовано показники ефективності використання ОБЗ та їх впливу на діяльність АТ «Молочний Альянс»;
- визначено шляхи підвищення ефективності управління формуванням та використанням ОБЗ підприємства;
- проведено оптимізацію запасів як важливий елемент управління ОБЗ підприємства.

Об'єктом дослідження у кваліфікаційній бакалаврській роботі є процес формування та використання ОБЗ АТ «Молочний Альянс».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні питання підвищення ефективності формування та використання ОБЗ АТ «Молочний Альянс».

У кваліфікаційній бакалаврській роботі використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження – методи порівняння, групування, горизонтального і вертикального аналізів, метод фінансових коефіцієнтів, графічні методи та інші. Для написання роботи використовувалися матеріали з різних джерел, таких як підручники, монографії, наукові статті, звіти підприємства та матеріали науково-практичних конференцій. У якості інформаційної бази для аналізу була використана фінансова звітність АТ «Молочний Альянс».

Кваліфікаційна бакалаврська робота складається з трьох розділів, вступу, висновків, списку використаних джерел та додатків.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та структура оборотних засобів підприємства

ОбЗ є ключовими ресурсами, які забезпечують ведення господарської діяльності будь-якого підприємства. Ефективність функціонування підприємства тісно пов'язана з обсягом, структурою, формуванням та використанням ОбЗ. Важливо забезпечити оптимальний рівень ОбЗ та їх частку в загальній структурі активів підприємства, оскільки це впливає на його платоспроможність, дохідність та ділову активність. У зв'язку з цим, важливо глибше дослідити економічну категорію «оборотні засоби» та провести аналіз літератури щодо їхньої сутності та видів.

У літературі існує кілька підходів до розуміння економічної категорії «оборотні засоби». Вони трактуються як:

- сукупність оборотних фондів та фондів обігу;
- ОбЗ, що відображаються у фінансовій звітності підприємства;
- засоби в матеріальній і нематеріальній формі, що використовуються протягом одного операційного циклу;
- майно підприємства, яке залучається в оборот та обслуговує поточну господарську діяльність і повністю споживається протягом одного операційного циклу;
- засоби, що повністю переносять свою вартість на вартість продукції, що виготовляється та\або реалізується підприємством.

Таким чином, ОбЗ підприємства представляють собою ресурси, які гарантують безперервність виробничого процесу та виконання господарських операцій. Це сукупність активів, що швидко перетворюються на грошові кошти протягом одного виробничого циклу або календарного року. До ОбЗ належать виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, кошти в розрахунках і грошові кошти.

Розглянемо ці трактування у табл.1.1.

Таблиця 1.1 – Визначення поняття «оборотні засоби»

Автор	Визначення
Слав'юк Р.А. [1, с. 4]	Ресурси, які належать підприємству і які напевно буде перетворено на гроші чи використано іншим чином протягом року з дати складання бухгалтерського балансу.
Демченко Т. А. [2, с.179]	Сукупність оборотних фондів і фондів обігу, які використовуються для фінансування поточної господарської діяльності і виражені в грошовій формі.
Муравський О. [3]	Економічна категорія, яка являє собою інтегровану сукупність коштів, вкладених у запаси, біологічні активи, дебіторську заборгованість, поточні фінансові інвестиції, готівкові кошти, витрати майбутніх періодів, що перебувають у постійному русі, повністю споживаються протягом одного виробничого циклу і забезпечують безперервну господарську діяльність підприємства з метою отримання прибутку та його сталого розвитку.
Бланк І. О. [4, с.162]	Сукупність майнових цінностей підприємства, що забезпечують поточну виробничо-комерційну діяльність підприємства та, що повністю споживаються у процесі одного виробничо-комерційного циклу.
Гринюк І. М. [5]	Частина майна, яка використовується протягом одного виробничого циклу і повністю переносить свою вартість на вартість продукції, що виробляється, змінюючи свою натурально речову форму.
Усатов І. А. [6, с. 120]	Грошові кошти та мобільні активи, які перетворюються в грошові кошти впродовж одного виробничого циклу, що забезпечує безперервність процесу виробництва, обороту та отримання прибутку.
Савінова А.В. [7]	Сукупність матеріальних і фінансових активів, які шляхом структурної трансформації здійснюють безперервний кругообіг форм вартості з метою постійного відновлення процесу виробництва, одержання прибутку, підтримки нормальної ліквідності підприємства і повинні повністю використовуватися протягом одного календарного року або операційного циклу.
Білик М. Д. [8, с. 161]	Група мобільних активів із періодом використання до одного року, що безпосередньо обслуговують операційну діяльність підприємства і внаслідок високого рівня їх ліквідності мають забезпечувати його платоспроможність за поточними фінансовими зобов'язаннями.
Зардова Я. В. [9]	Контрольовані суб'єктом господарювання ресурси, які перебувають у постійному кругообігу з метою забезпечення безперервності виробничого процесу та ліквідності підприємства, що можуть змінювати свою матеріальну форму та переносити свою вартість на вартість готової продукції чи можуть бути перетворені на гроші впродовж одного операційного циклу.
Філімоненков О. С. [10, с. 229]	Сукупність матеріально-речовинних цінностей і грошових коштів, які беруть участь у створенні продукту, цілком споживаються у виробничому процесі і повністю переносять свою вартість на виробничий продукт впродовж операційного циклу або 12 місяців з дати балансу.

Виходячи з визначень, що наведені у табл. 1.1, можна зробити висновок, що ОбЗ – це сукупність майнових цінностей підприємства, які забезпечують поточний господарський процес і повністю споживаються протягом одного операційного (виробничо-комерційного) циклу.

Як вартісна категорія, ОбЗ представляють собою вартість, авансовану у кругообіг виробничих оборотних фондів та фондів обігу, щоб забезпечити безперервність господарського процесу. ОбЗ включають як матеріальні, так і грошові ресурси. Тому їх ототожнення виключно з ГК є економічно необґрунтованим. З огляду на це, термін «оборотні засоби» часто використовується як синонім термінів «оборотні активи» та «обротні кошти». У рамках цієї кваліфікаційної бакалаврської роботи ОбЗ досліджуються саме в цьому контексті.

Виходячи із сутності та змісту застосування ОбЗ у діяльності підприємства їх класифікують за такими напрямками (додаток А).

Структура ОбЗ підприємства за класифікаційними ознаками наведена також на рис. 1.1.

За видами ОбЗ поділяються на декілька груп:

1. Запаси сировини, матеріалів та напівфабрикатів – цей вид охоплює обсяг ОбЗ у матеріальній формі у вигляді запасів, що забезпечують виробничу та комерційну діяльність підприємства.

3. Незавершене виробництво – цей вид включає незавершене виробництво з урахуванням коефіцієнта його завершеності за окремими видами.

2. Запаси готової продукції – цей вид включає обсяг ОбЗ у вигляді запасів продукції, призначеної для реалізації.

3. Дебіторська заборгованість (ДЗ) – характеризує суму заборгованості підприємству за товари, роботи, послуги, ДЗ за розрахунками (з бюджетом, учасниками тощо), а також іншу ДЗ.

4. Грошові кошти (ГК) та їх еквіваленти - сюди відносяться залишки ГК в іноземній та національній валюті на рахунках підприємства та короткострокові фінансові інвестиції.

5. Інші види ОБЗ.

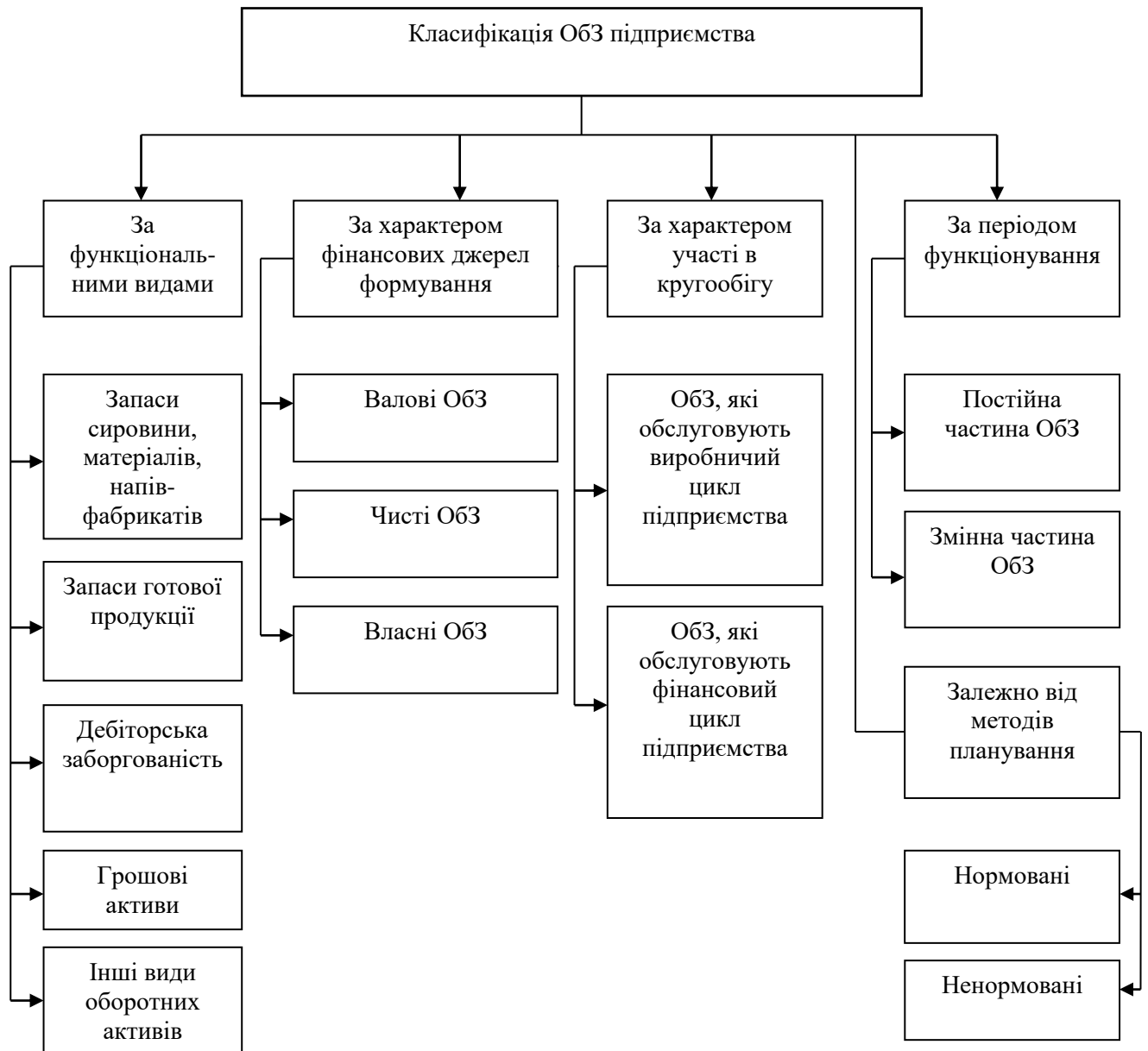

Рисунок 1.1 – Класифікація ОБЗ підприємства

ОБЗ підприємства поділяються на кілька категорій за фінансовими особливостями (характером фінансових джерел формування).

1. Валові ОБЗ – загальний обсяг ОБЗ, незалежно від джерел фінансування.

2. Чисті ОбЗ – різниця між валовими активами та поточними (короткостроковими) пасивами. Чисті ОбЗ представляє собою власні ОА підприємства. У нормальних умовах поточні активи перевищують поточні зобов'язання, що означає, що сума ОА більша за кредиторську заборгованість.

3. Власні ОбЗ – частина активів, сформована за рахунок власного капіталу підприємства, включаючи так звані «стійкі пасиви» відповідно до нормативної бази України. Власні ОбЗ забезпечують фінансову стійкість і оперативну самостійність підприємства, особливо в умовах підприємницької діяльності. Власні ОбЗ підприємств можуть бути вільно розпоряджувані – їх можна продавати, передавати, здавати в оренду тощо.

Класифікація оборотних активів ґрунтується на міжнародних стандартах бухгалтерського обліку (GAAP) та українському законодавстві «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

За рівнем ліквідності ОбЗ поділяються за швидкістю їх перетворення в гроші для забезпечення платоспроможності підприємства:

1. Абсолютно ліквідні – готові засоби платежу (гроші в касі та на поточних рахунках у банку).

2. Швидко ліквідні – всі форми дебіторської заборгованості, крім безнадійної.

3. Низько ліквідні – запаси товарно-матеріальних цінностей у різних формах.

За формами функціонування в конкретний період часу ОбЗ поділяються на:

1. Матеріальні ОбЗ – запаси сировини, матеріалів, напівфабрикатів, незавершеного виробництва та готової продукції.

2. Фінансові ОбЗ – грошові кошти, короткострокові фінансові інвестиції та ДЗ.

Ця класифікація є корисною для планування матеріальних або фінансових потоків на підприємстві, а також для аналізу та управління ОбЗ.

Теоретичні дослідження сутності ОбЗ та їх структури виявляють ключові аспекти, які мають велике практичне значення. Вони допомагають підприємцям простежувати та виявляти взаємозалежності між різними факторами виробничо-комерційної діяльності. Це дозволяє раціонально використовувати наявні фінансові ресурси та будувати обґрунтовані економічні прогнози щодо доцільності формування і використання оборотних коштів підприємства.

ОбЗ завжди перебувають у русі. Рух ОбЗ підприємства в процесі операційного циклу проходить чотири стадії (рис. 1.2).

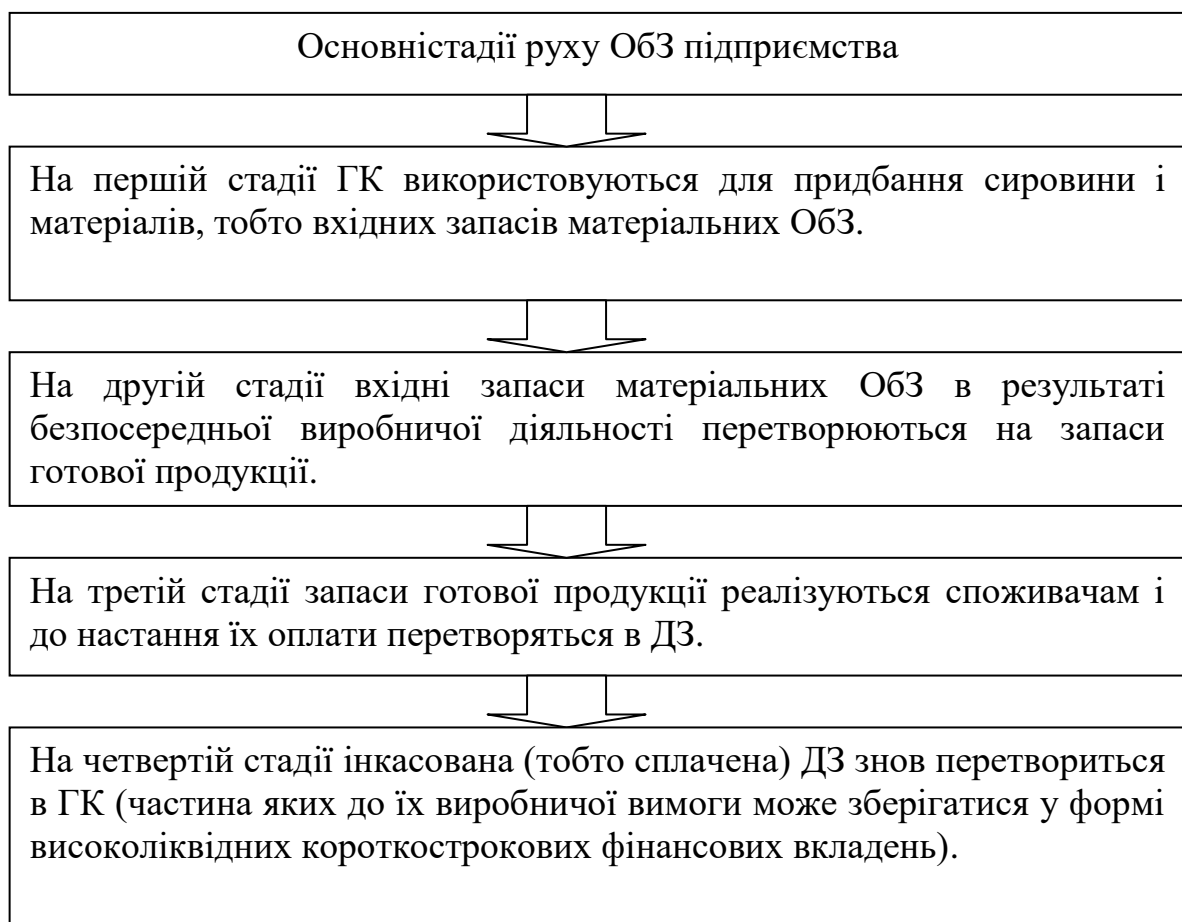

Рисунок 1.2 – Стадії руху ОбЗ підприємства

Отже, кругообіг ОбЗ відбувається за схемою:

$$\Gamma - \Gamma \dots B \dots T' - \Gamma' \quad (1.1)$$

де Г – гроші, що авансуються, Т – предмети праці (товар), В – виробництво, Т' – готова продукція (товар), Г' – гроші, отримані від реалізації створеної продукції.

Отже, самозростання капіталу власника відбувається в процесі кругообігу ОбЗ, які набувають різних форм. Чим менше часу ОбЗ перебувають у тій чи іншій формі (грошовій, виробничій, товарній), тим вищий рівень ефективності їхнього формування та використання, і навпаки.

Проведені теоретичні дослідження поняття ОбЗ та їхньої структури визначають ключові аспекти та мають велике практичне значення. Зважаючи на це вони потребують всебічного аналізу.

1.3. Методичні основи аналізу формування та використання оборотних засобів підприємства

Для проведення ефективного аналізу ОбЗ аналітику або менеджера необхідно враховувати основні їхні характеристики:

1. Цільове використання - ОбЗ підприємства призначені виключно для обслуговування його операційної діяльності.

2. Мобільність – важливою рисою ОбЗ є їх здатність швидко перетворюватися в ГК, тобто вони належать до мобільних активів підприємства.

3. Різноманітність - ОбЗ характеризуються значною різноманітністю видів, груп та конкретних найменувань, що ускладнює їх поточне управління та вимагає гнучкого підходу.

4. Особливості бухгалтерського обліку – згідно з практикою бухгалтерського обліку, до ОбЗ включаються певні засоби праці, які класифікуються як малоцінні та швидкозношувані предмети.

5. Джерела формування - формування ОбЗ тісно пов'язане з конкретними джерелами капіталу, які забезпечують їх створення.

Врахування цих характеристик дозволяє більш точно й ефективно формувати та аналізувати ОбЗ підприємства.

Принципові підходи до формування ОбЗ підприємства наведені на рис 1.3.

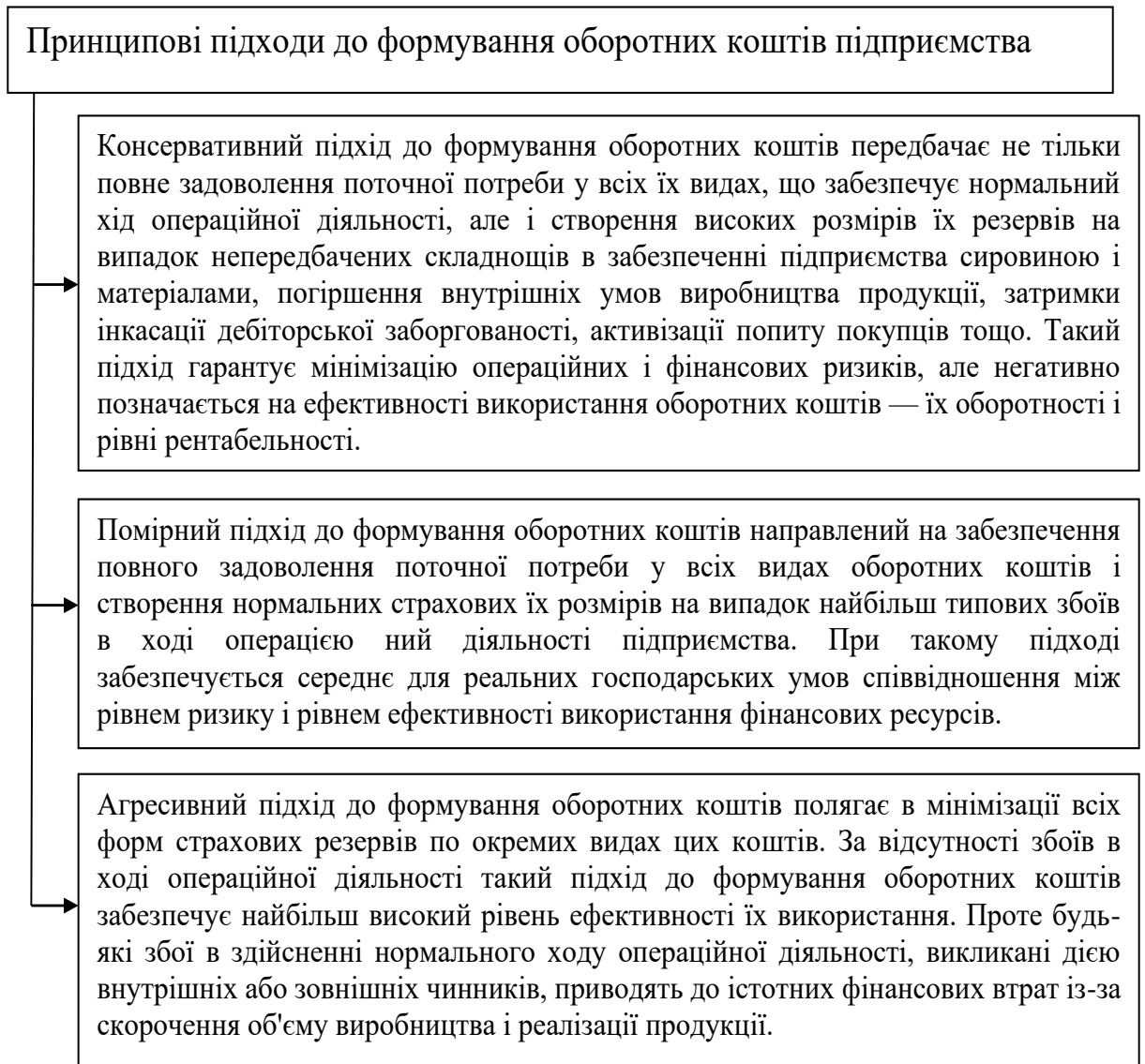

Рисунок 1.4 – Принципові підходи до формування ОбЗ підприємства (складено автором на основі [4])

Розглянемо етапи аналізу формування та використання ОбЗ (рис. 1.5).

На першому етапі при визначенні абсолютної величини ОбЗ потрібно дослідити баланс підприємства на початок та на кінець аналітичного року,

визначити середні залишки ОбЗ, які у подальшому будуть використані для розрахунку аналітичних показників.

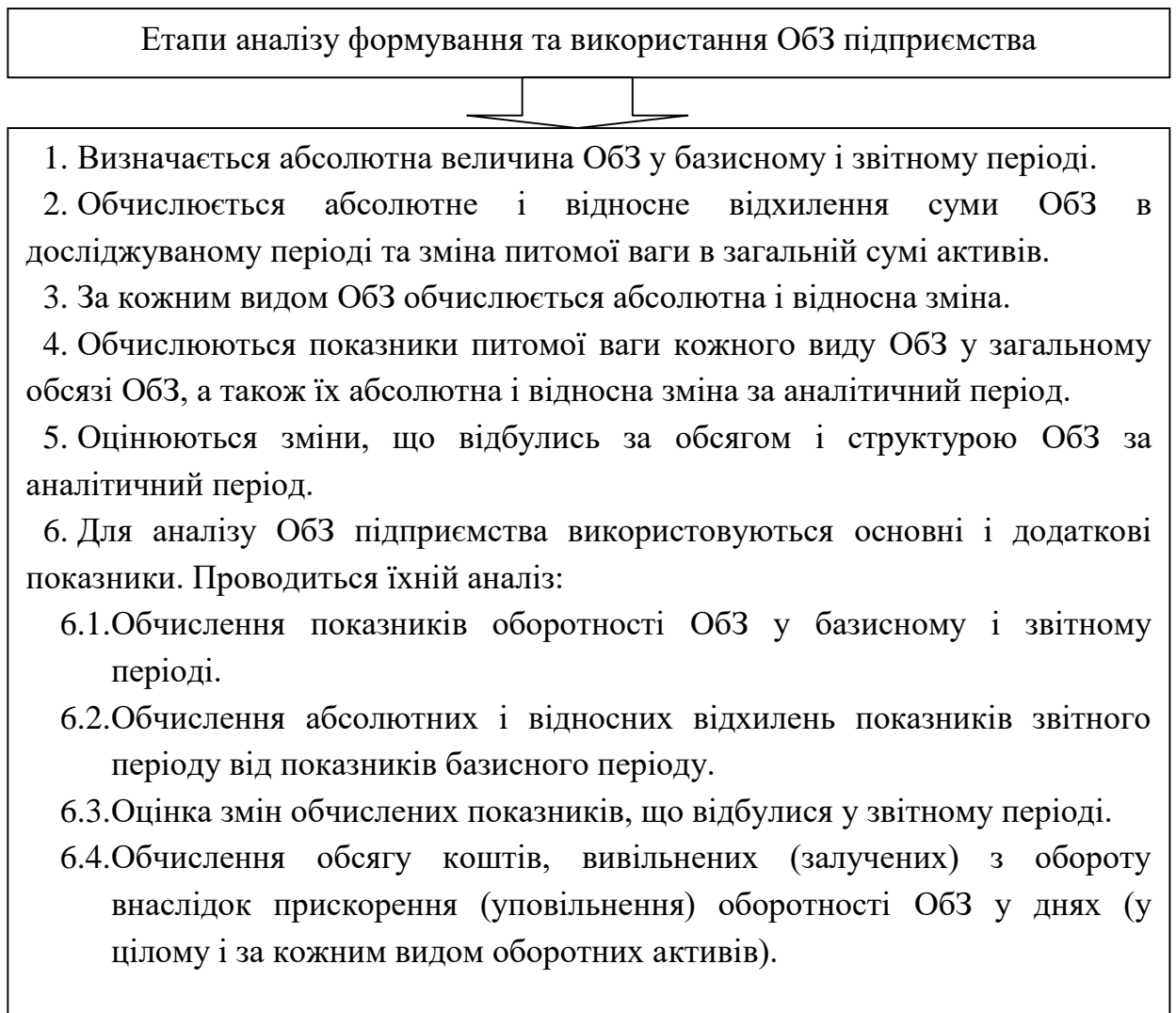

Рисунок 1.5 – Етапи аналізу ОбЗ підприємства

На другому етап обчислюються абсолютні і відносні відхилення сум ОбЗ за роками для здійснення горизонтального аналізу (аналізу динаміки). Також розраховуються розміри питомої ваги кожної статті ОбЗ у структурі активів для здійснення вертикального аналізу (аналізу структури).

На третьому та четвертому етапах проводиться горизонтальний та вертикальний аналіз аналогічно, але для дослідження динаміки і структури окремих складових ОбЗ (статей 2 розділу балансу підприємства). Для

проведення горизонтального та вертикального аналізів ОбЗ підприємства складаються аналітичні таблиці.

На п'ятому етапі аналізу ОбЗ потрібно оцінити їхні зміни за обсягом та структурою, а також виявити вплив факторів на такі зміни. Для цього доцільно проводити факторний аналіз.

Останнім етапом є аналіз показників формування та використання ОбЗ підприємства. Для цього використовуються основні і додаткові показники, розрахунок яких наведено у додатку А. Найважливішим, на нашу думку, є аналіз ефективності формування та використання ОбЗ. На рис. 1.6 наведені основні показники такої ефективності та способи її підвищення.

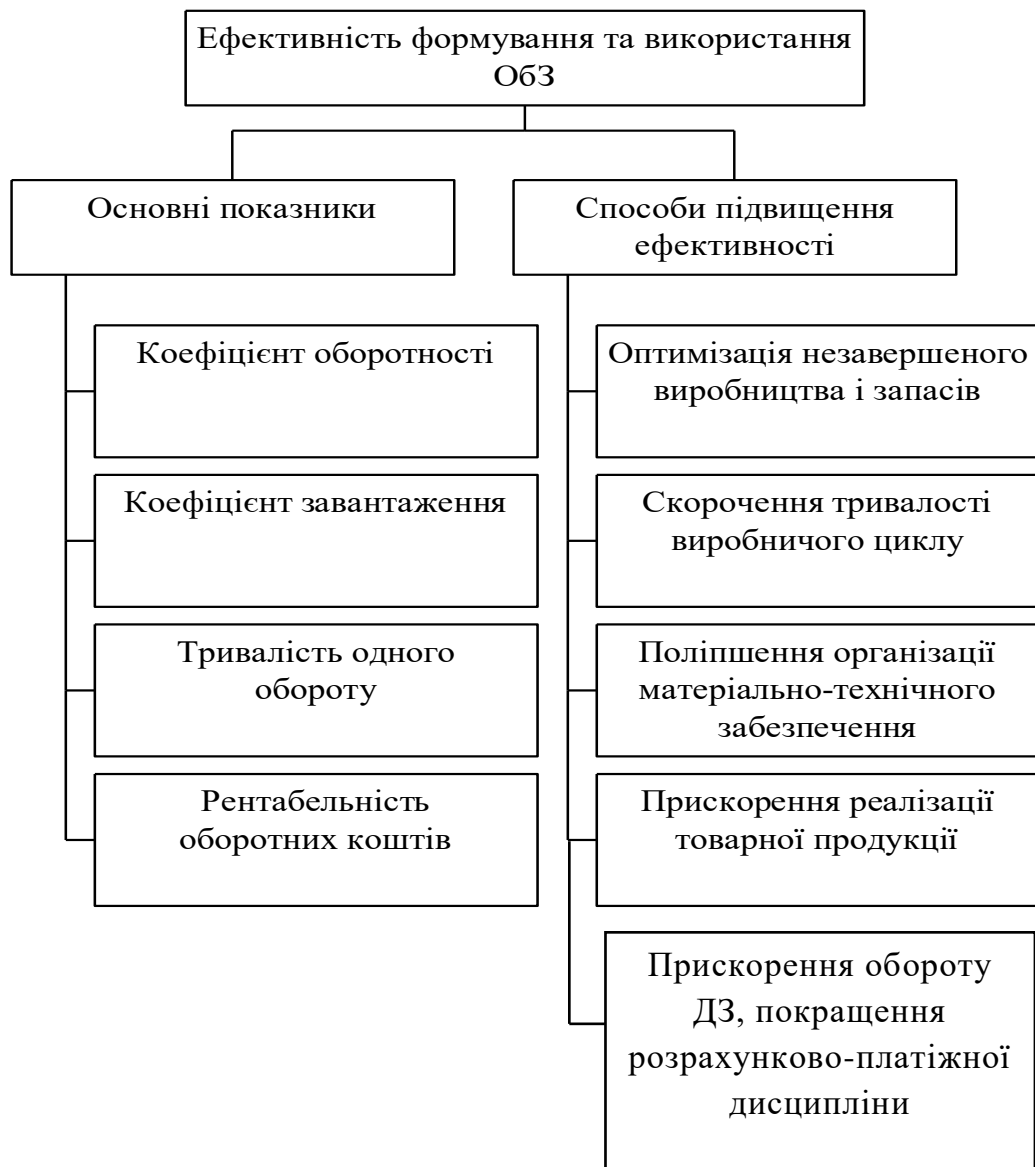

Рисунок 1.6 – Ефективність формування та використання ОбЗ

Наведені на рис. 1.6 показники розраховується як для нормованих ОБЗ, так і для груп ОБЗ підприємства. Сукупність складових показників оборотності за всіма видами ОБЗ у підсумку дозволить визначити оборотності усіх ОБЗ підприємства:

Результати розрахунку оборотності ОБЗ дозволяють визначити, чи має підприємство економію ОБЗ або підприємство потребує додаткового їх залучення. Уповільнення обороту ОБЗ свідчить про необхідність такого додаткового залучення, і навпаки.

Отже, розглянута методика аналізу буде використана для аналізу ОБЗ досліджуваного підприємства у другому розділі роботи.

Підсумовуючи результати проведеного дослідження виявлено, що ОБЗ займають важливе місце в управлінні діяльністю підприємства. Стосовно їх формування та використання обов'язково необхідно проводити аналіз. Цей аналіз буде розглянуто у наступному розділі на прикладі АТ «Молочний Альянс».

2 АНАЛІЗ ФРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ АТ «МОЛОЧНИЙ АЛЬЯНС»

2.1. Характеристика діяльності АТ «Молочний Альянс» та аналіз основних її показників

АТ «Молочний альянс» - група компаній, що об'єднує потужні підприємства з виробництва та реалізації основних видів молочної продукції, лідер молочної галузі України.

Приватне акціонерне товариство «Молочний Альянс» (скорочено АТ «Молочний Альянс») було зареєстровано відповідно до чинного законодавства України 23 червня 2006 року. Материнською компанією та 100% власником акцій АТ «Молочний Альянс» є MilCoHolding N.V. (Нідерланди). Юридична адреса: Україна, м. Київ, вул. Лескова 9.

Основним видом діяльності АТ «Молочний альянс» є переробка молока, виробництва твердих сирів, сухого молока, продукції з незбираного молока, вершкового масла та іншої супутньої продукції.

Підприємства Групи компаній «Молочний Альянс» задовольняють внутрішній ринок та є експортерами в понад 30 країн світу. Найбільший за обсягом експорт відбувається в Казахстан, Молдову, Азербайджан, Узбекистан, Єгипет, В'єтнам, Алжир, Бангладеш та інші країни.

Продукція підприємств Групи компаній «Молочний Альянс» є орендованою. Основні бренди – «Пирятин», «Славія», «Яготинське», «Молочний альянс», «Златокрай» [25-29].

Виробничі потужності Групи компаній «Молочний Альянс» наведені на рис. 2.1.

Структура Групи компаній АТ «Молочний Альянс» і основна діяльність підприємств, які входять в неї наведені у табл. 2.1, а організаційна структура – у додатку Б.

Виробничі потужності Групи компаній «Молочний Альянс»

↓

Пирятинський сирзавод; Баштанський сирзавод; Городенківський сирзавод; Золотоніський маслоробний комбінат; Яготинський маслозавод; Варвамаслосирзавод; Згурівський сирзавод; Новоархангельський сирзавод; Тростянецький молочний завод; Еталонмолпродукт; Торговий Дім «Еталон».

Рисунок 2.1 – Виробничі потужності Групи компаній «Молочний Альянс»

Таблиця 2.1 – Структура АТ «Молочний Альянс»

Найменування компанії	Основна діяльність	Ефективна частка володіння у 2022 р., %	Ефективна частка володіння у 2021 р., %
АТ «Молочний альянс» та його дочірні підприємства	Материнська компанія	н/п	н/п
ТОВ «Пирятинський сирзавод»	Переробка молока та виробництво вершкового масла, сухого незбираного і знежиреного молока, твердих сирів та інших супутніх товарів, надання послуг іншим учасникам Групи	99,9251	99,9251
ТДВ «Золотоніський маслоробний комбінат»		99,4747	99,4747
ТДВ «Яготинський маслозавод»		99,9925	99,9925
ТДВ «Баштанський сирзавод»		99,998	99,998
ТОВ «Еталонмолпродукт»	Торгівля іншими товарами і надання послуг іншим учасникам Групи	100	81,4
ТОВ «Торговий дім «Еталон»»	Торговий дім; торгівля готовою продукцією, виробленою компаніями Групи, на внутрішньому ринку. Надання послуг іншим учасникам Групи.	90,0	90,0
ТДВ «Новоархангельський сирзавод»	Надання послуг іншим учасникам Групи	0 (відчужено третім особам)	99,999
ТДВ «Золотоніське спеціалізоване автотранспортне підприємство»		99,7671	99,7671

Джерело: розроблено автором на основі [25-29]

Група «Молочний Альянс» продовжує свою діяльність навіть в умовах повномасштабного воєнного вторгнення рф. Україна після 24 лютого 2022 року розвивала свою економіку під негативними впливами, що відображалось і на діяльності Групи.

В умовах вторгнення рф АТ «Молочний Альянс» продовжував працювати, виконувати свої зобов'язання перед споживачами, покупцями, постачальниками, персоналом, власниками та іншими стейкхолдерами.

Щодо економічних результатів діяльності АТ «Молочний Альянс», то виробничі показники за 2019-2022 рік були такі (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Виробничі показники АТ «Молочний Альянс» за 2019-2022 рр., тон

№ з/п	Назва продукції	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абс. відхилення 2022/2019, +/-	Відн. відхилення 2022/2019, %
1	Заготівля сировини	341630	354612	307500	268796	-72834	-21
2	Сир твердий	5401	4067	4300	4583	-818	-15
3	Сирний продукт	10021	10828	11303	6558	-3463	-35
4	Всього сир твердий та СП	15421	14895	15603	11141	-4280	-28
5	Сир чеддерний	1201	1239	137	738	-463	-39
6	Сир плавлений	2540	2149	2342	3159	619	24
7	Сирно-творожна продукція	3650	4215	3431	2992	-658	-18
8	Молоко	55239	59509	49637	47798	-7441	-13
9	КМП	28373	27622	23930	26005	-2368	-8
10	Сметана	10646	12801	11691	10156	-490	-5
11	Сухе знежирене молоко	1567	2339	401	1212	-355	-23
12	Суха молочна сироватка	8576	8327	8606	6321	-2255	-26
13	Масло вершкове	4832	5718	4289	3357	-1475	-31
14	Дитяче харчування	11619	11692	13213	10857	-762	-7
15	Вершки УНТ	3168	4385	3769	3343	175	6

З таблиці 2.2 можна зробити висновок, що обсяги виробництва майже всіх видів продукції суттєво зменшились. Збільшилися тільки обсяги виготовлення плавленого сиру на 24%, та вершків на 6% в порівнянні 2022 р. та 2019 р. Вагомий вплив на показники мала пандемія Covidта повномасштабне вторгнення. Зобразимо графічно динаміку змін обсягу виробництва продукції АТ «Молочний Альянс» (рис. 2.2).

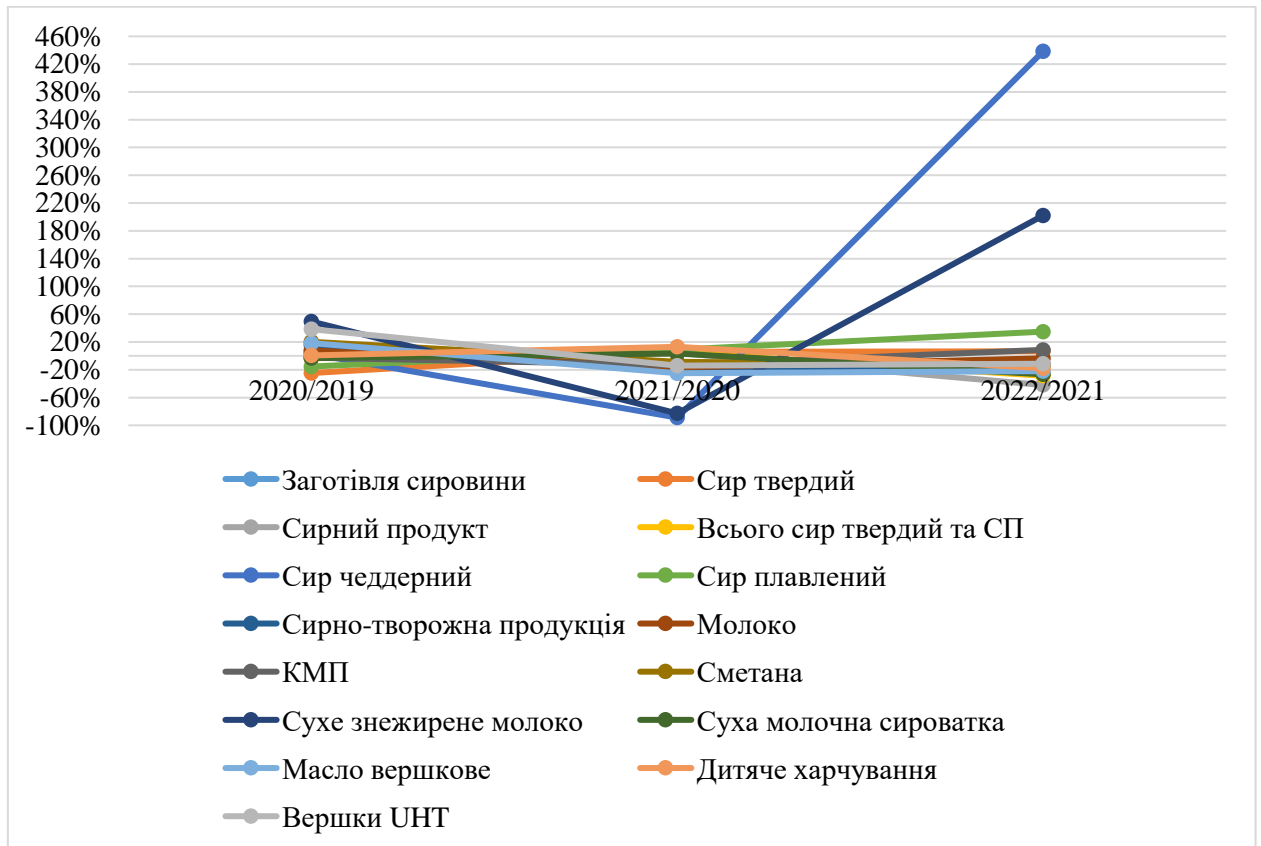

Рисунок 2.2 – Динаміка росту показників виробництва продукції за 2019-2022 рр., % [9]

Як бачимо, обсяги виробництва продукції значно коливались за останні 4 роки, як в бік зростання, так і значного зменшення. В порівнянні 2022 р. та 2021 р. виробництво чеддерного сиру зросло на 439%, а сухого знежиреного молока – на 202%. Найбільше зменшення за цей період відбулось із обсягом виробництва сирного продукту – 42%. Для розуміння впливу коливання обсягів виробництва треба розглянути основні фінансові показники Групи АТ «Молочний Альянс» (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Основні фінансові показники діяльності АТ «Молочний Альянс» за 2019-2022 рр., тис. грн.

№ з/п	Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абс. відхилення 2022/2019, +/-	Відн. відхилення 2022/2019, %
1	Консолідований чистий дохід	5263896	5277872	5439872	6143771	879875	16,72
2	Собівартість реалізації	4354997	4370375	4929695	4982716	627719	14,41
3	Адміністративні витрати	184729	165987	165006	204171	19442	10,52
4	Витрати на реалізацію та збут	368446	300246	393175	418728	50282	13,65
5	Фінансові доходи	507	2342	2625	1616	1109	218,74
6	Фінансові витрати	195700	172817	174976	210223	14523	7,42
7	Інші (витрати)/доходи	68617	52201	4226	21090	-47527	-69,26
8	Прибуток до оподаткування	91914	322990	218106	307098	215184	234,11

В результаті аналізу, ми бачимо зростання собівартості на 14,41% за чотири роки, а консолідований чистий дохід (дохід від реалізації) зріс на 16,72%. Також зросли і витрати: адміністративні – 10,52%; на реалізацію продукції – 13,65%; фінансові витрати – 7,42%. Збільшились показники «фінансові доходи» – 218,74%, «інші доходи» зменшились на 69,26%, а прибуток до оподаткування зріс на 234,11%.

Не дивлячись на те, що 2021 рік галузь була в стагнації, а холдинг «Молочний альянс» закінчив рік зі збитками, У 2022 році вдалось перекрити збитки та отримати прибуток за рахунок експорту.

Зобразимо ріст основних фінансових показників діяльності АТ «Молочний Альянс» графічно (рис. 2.3).

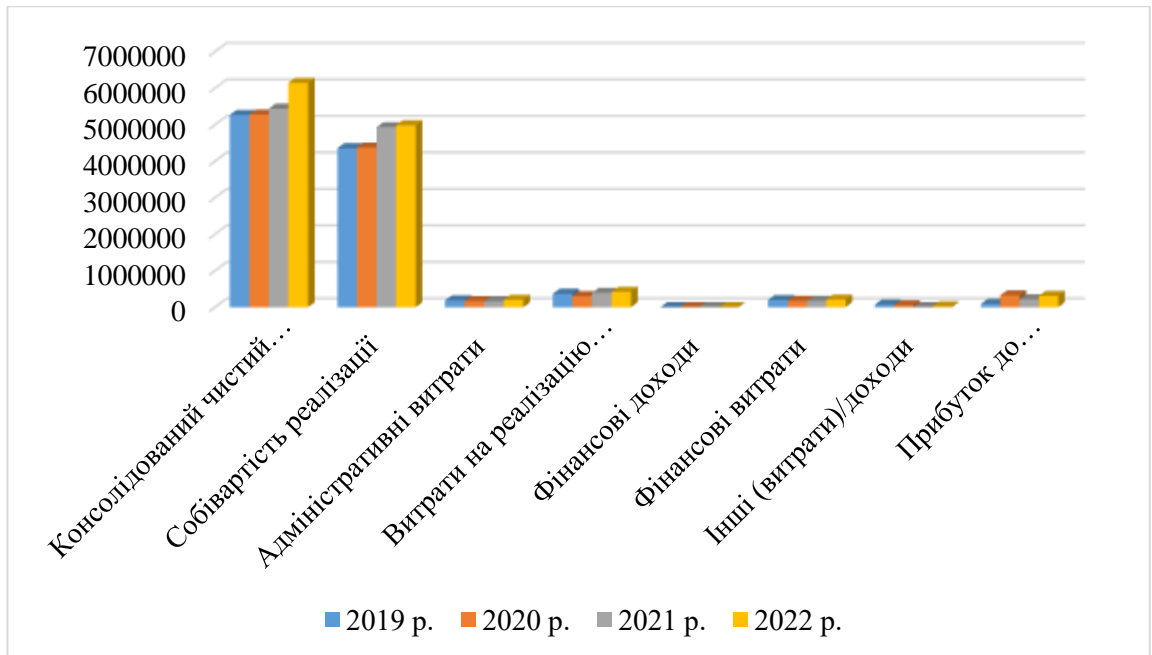

Рисунок 2.3 – Ріст основних фінансових показників АТ «Молочний Альянс» за 2019-2022 рр., тис. грн.

Розглянемо динаміку основних фінансових результатів АТ «Молочний Альянс».

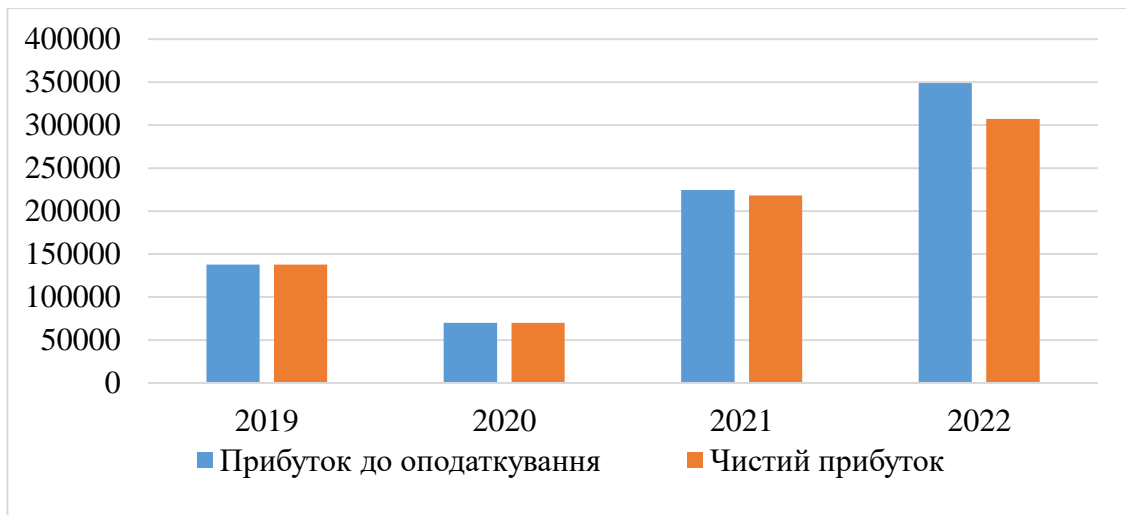

Рисунок 2.4 – Динаміка фінансових результатів АТ «Молочний Альянс»

За даними рис. 2.4 видно, впродовж 2019-2022 рр. спостерігалось зростання прибутків, причому найбільш динамічне – у 2022 році, що пов'язано з ростом цін, експортом, а також зростанням операційних доходів підприємства.

В АТ «Молочний Альянс» власну продукцію до Європи експортують Пирятинський сирзавод, Золотоніський маслоробний комбінат та філія «Яготинське для дітей». Світові ціни на сиромолочну продукцію дозволили АТ «Молочний Альянс» ефективно експортувати сири у великих обсягах. Ціни на зовнішньому ринку по порівнянні з внутрішніми цінами дозволили наростити прибуток, незважаючи на зовнішні виклики війни. Все це вплинуло на фінансовий стан АТ «Молочний Альянс»

Його проаналізувати можна на основі фінансової звітності що ляхом та розрахунку коефіцієнтів ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності.

Динаміка показників ліквідності АТ «Молочний Альянс» наведена на рис. 2.5.

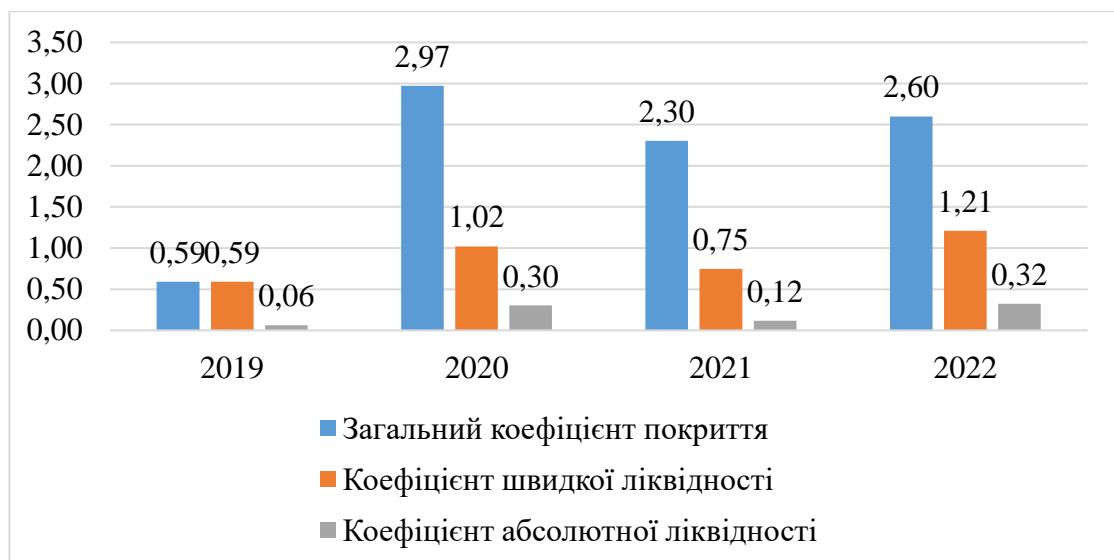

Рисунок 2.5 – Динаміка показників ліквідності АТ «Молочний Альянс»

З рисунку 2.5 видно, що загальний коефіцієнт покриття був вищий за норматив у 2020-2022 рр. (норматив «>1,5»). Однак у 2019 році цей коефіцієнт був на рівні 0,59, тобто АТ «Молочний Альянс» у цей період було неліквідним.. Коефіцієнт швидкої ліквідності, при нормативі «0,6-1,5» цей коефіцієнт лише у 2020-2022 роках був у межах норми, а в 2019 році зовсім трохи недотягнув. Коефіцієнт абсолютної ліквідності був нижче нормативне значення «0,2-0,6» у 2019 та 2021 роках. Це говорить про недостатню

кількість грошових коштів та їхніх еквівалентів у ці роки. А у 2020 та 2022 році ліквідність була абсолютною.

Проаналізуємо показники фінансової стійкості підприємства (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Показники фінансової стійкості АТ «Молочний Альянс»

Показник	Нормативне значення	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Коефіцієнт автономії	>0,5	0,96	0,48	0,34	0,41
Коефіцієнт заборгованості	<0,5	0,01	0,34	0,43	0,38
Коефіцієнт фінансового лівериджу	<1	1,04	2,09	2,93	2,42

За даними таблиці 2.4 видно, що нормативні значення не завжди виконувалися. Коефіцієнт автономії був більшим за норму тільки у 2019 році, у період з 2020 по 2022 рік значення були дещо нижчі. Коефіцієнт заборгованості показав позитивні результати, адже всі коефіцієнти були менші за нормативне значення. Коефіцієнт фінансового лівериджу в 2019-2022 роках був більшим за 1.

Далі проаналізуємо рівень ділової активності групи компаній АТ «Молочний Альянс» (рис. 2.6).

За результатами проведеного аналізу та надання фінансово-економічної характеристики АТ «Молочний Альянс» виявлено, що дане підприємство здійснює активний розвиток, отримує прибутки, поки є фінансово не стійким, ліквідним та поступово поліпшує ділову активність.

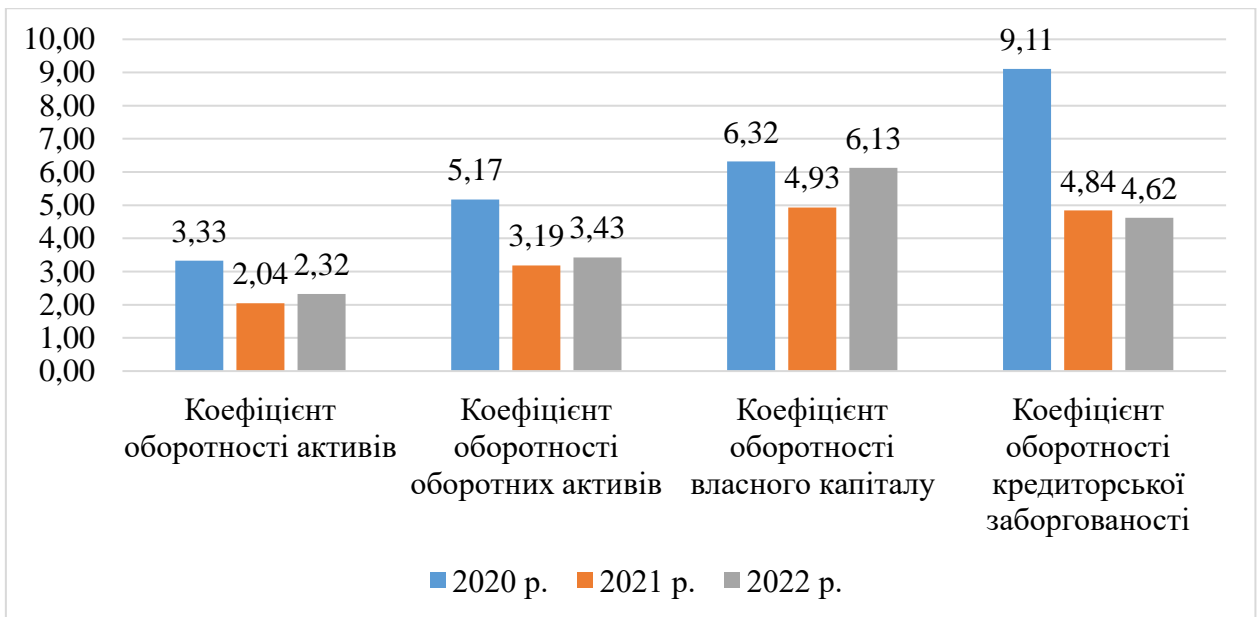

Рисунок 2.6 – Динаміка коефіцієнтів оборотності АТ «Молочний Альянс»

На розглянуті вище показники суттєво впливає формування активів, основною складовою яких є ОБЗ. Формування та використання їх у АТ «Молочний Альянс» потрібно детально дослідити.

2.2. Аналіз формування оборотних засобів АТ «Молочний Альянс» за показниками динаміки та структури

ОБЗ відображаються у балансі підприємства під терміном «оборотні активи». Вони включають ресурси, які підприємство очікує реалізувати, продати або спожити протягом одного операційного циклу або протягом одного року, залежно від того, який період довший. Зважаючи на застосування термінології «оборотні активи» у фінансовій звітності, у даній кваліфікаційній бакалаврській роботі використовується цей термін, що ототожнюється з поняттям «оборотні засоби».

Формування ОБЗ підприємства розпочинаються з проведення аналізу. В групі компаній АТ «Молочний Альянс» аналіз ОБЗ запропоновано здійснювати за етапами:

1. Характеристика обсягу оборотних активів (ОА) у майні підприємства.
2. Аналіз складу ОА, їх динаміки та структури.
3. Аналіз використання ОА та їх ефективності.
4. Аналіз впливу обсягів ОА на діяльність підприємства.

Охарактеризувати ОА у майні групи компаній АТ «Молочний Альянс» можна за даними фінансової звітності за період з 2019 по 2022 рік.

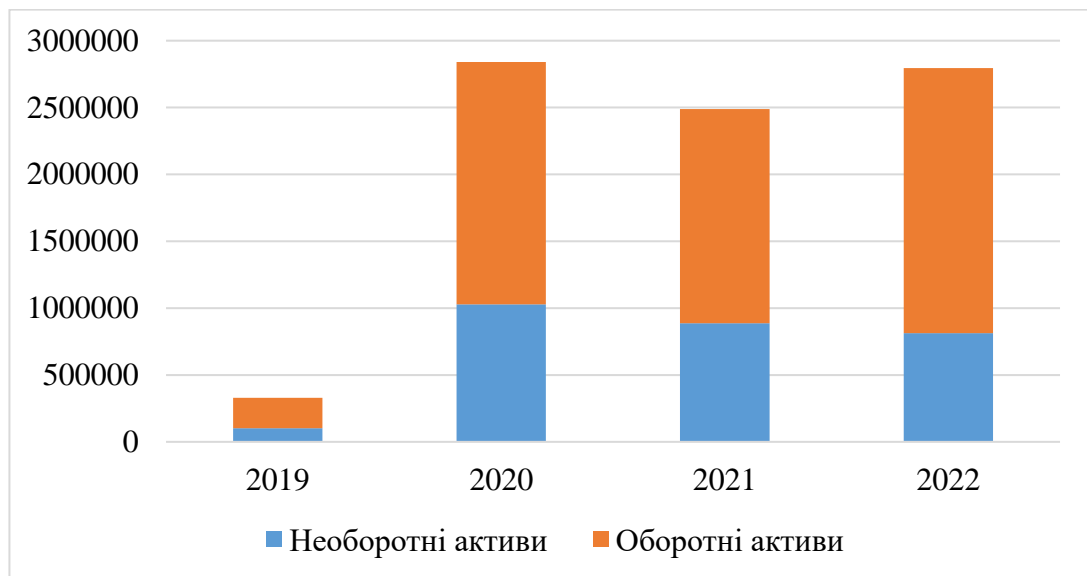

Рисунок 2.7 – Динаміка майна АТ «Молочний Альянс» та ОА у його складі

З рисунку 2.7 видно, що вартість майна групи компаній АТ «Молочний Альянс» була збільшена за 2019-2022 рр, на 710257 тис. грн. або на 699,97%. Сума ОА за аналізований період збільшилася на 1757010 тис. грн. Це відбулося через збільшення дебіторської заборгованості (ДЗ) та збільшені кількості грошових коштів (ГК).

Збільшення ДЗ може мати такі наслідки, як зниження ліквідності ОА, що може призвести до дефіциту ГК для покриття витрат і зобов'язань. Також підвищується ризик неплатежів з боку клієнтів або затримки експорту за через блокування кордонів. Підприємству може знадобитися додатковий ресурс для управління та контролю ДЗ.

У структурі майна групи АТ «Молочний Альянс» ОА займають більшу частину, що видно на рис. 2.8.

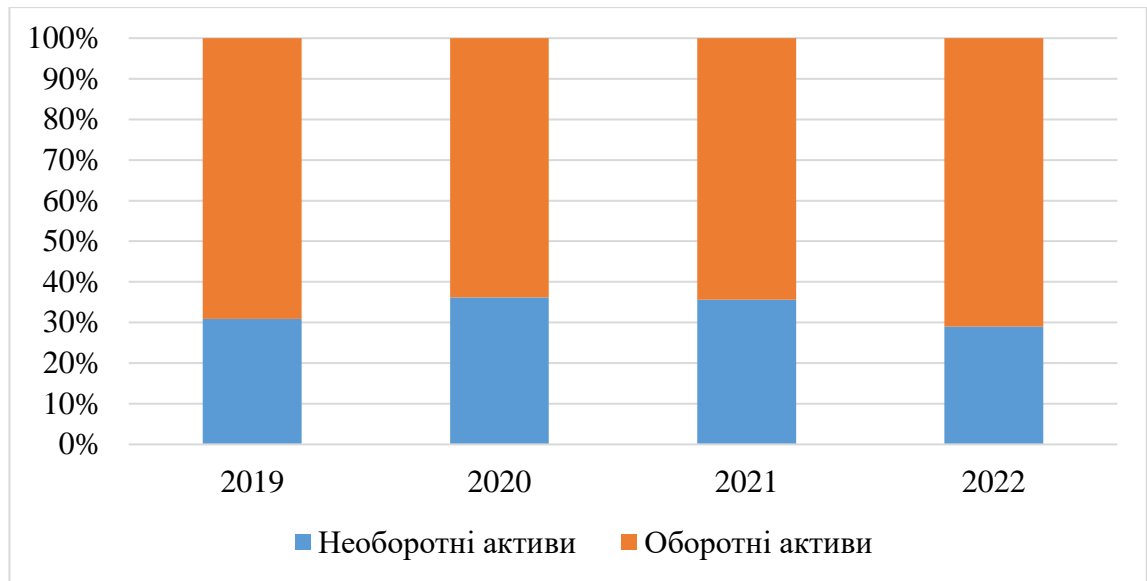

Рисунок 2.8 – Структура майна АТ «Молочний Альянс» та частка ОА в ній

Якщо у структурі майна підприємства ОА займають більшу частину, ніж необоротні активи, це може мати кілька важливих значень та наслідків для фінансового стану та діяльності підприємства. Розглянемо основні аспекти цього явища:

- висока частка ОА свідчить про більшу гнучкість підприємства в управлінні своїми активами, оскільки ОА (ГК, ДБ, запаси) легше перетворити на ГК для покриття поточних витрат та зобов'язань;
- підприємство має високу частку ОА, так як, діяльність вимагає значних обсягів оборотного капіталу для підтримання операційної діяльності, наприклад, у виробництві або торгівлі, де необхідні великі запаси та активна робота з дебіторами.

Наявність більшої частки ОА у структурі майна підприємства може бути як позитивним, так і негативним фактором, залежно від конкретних умов діяльності підприємства та ефективності управління його активами. Важливою є здатність підприємства балансувати між підтриманням високої

ліквідності та забезпеченням достатнього рівня інвестицій у довгострокові активи для забезпечення сталого розвитку та конкурентоспроможності.

Розглянемо обсяг і структуру ОА АТ «Молочний Альянс» та проведемо їх дослідження у динаміці. У табл. 2.5 наведена динаміка обсягу оборотних активів АТ «Молочний Альянс» за окремими складовими.

Таблиця 2.5 – Динаміка обсягу ОА АТ «Молочний Альянс» за окремим складовими, тис. грн.

Складові оборотних активів	Рік				Відхилення			
	2019	2020	2021	2022	2020/2019	2021/2020	2022/2021	2022/2019
Запаси	12	646354	653264	635867	646342	6910	-17397	635855
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги: первісна вартість	4	719539	692173	836313	719535	-27366	144140	836309
Інша поточна дебіторська заборгованість	1496	31729	41494	70321	30233	9765	28827	68825
Поточні фінансові інвестиції	0	89021	0	0	89021	-89021	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти	235	290005	124937	348513	289770	-165068	223576	348278
Усього оборотних активів	226873	1813024	1602247	1983883	1586151	-210777	381636	1757010

За даними табл. 2.5 видно, що обсяг ОА групи компаній АТ «Молочний Альянс» зменшився тільки в 2021 році, а у всіх інших роках зростав. Зростання ОА відбувалося за рахунок суттєвого збільшення ДЗ за товарами, роботами та послугами на 836309 тис. грн. Також зросли запаси на 635855 тис. грн., ГК та їх еквіваленти – 348278 тис. грн., що зміцнило платоспроможність АТ «Молочний Альянс».

Динаміка складових ОА групи компаній АТ «Молочний Альянс» наведена на рис. 2.9.

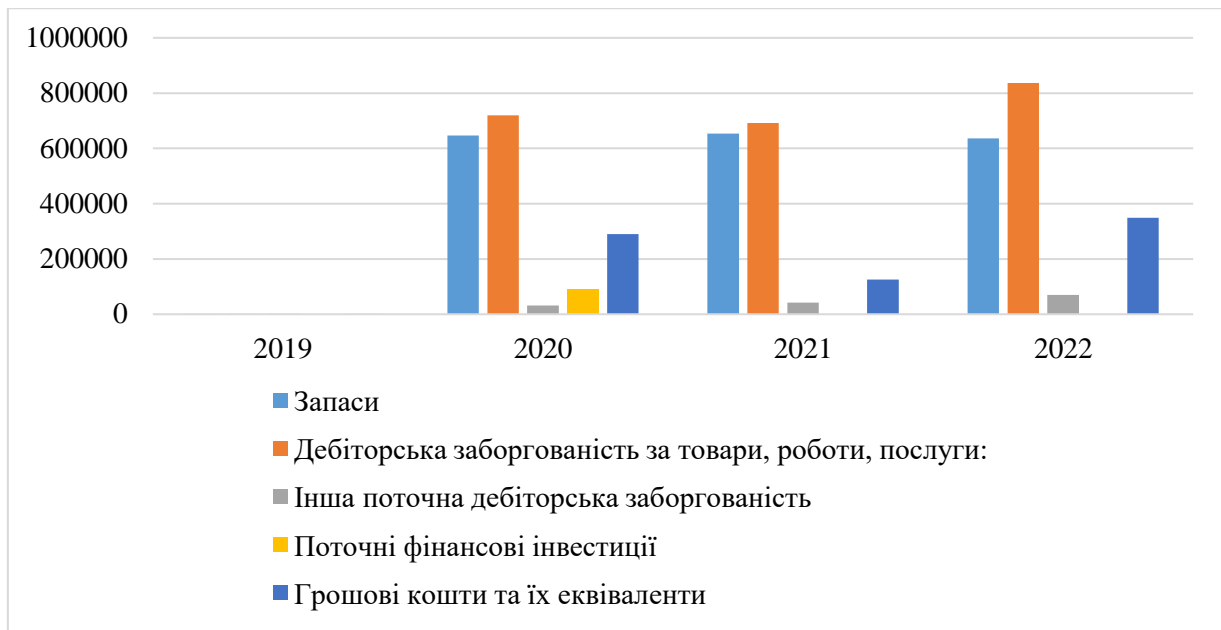

Рисунок 2.9 – Динаміка елементів оборотних активів
АТ «Молочний Альянс»

На рис. 2.9 можна спостерігати: постійний ріст ДЗ за товари, роботи та послуги, більш-менш стабільний обсяг запасів, що пов'язано з їх нормуванням. Також спостерігається ріст іншої поточної ДЗ, поточні фінансові інвестиції майже відсутні, а от ГК та їх еквіваленти зростають стабільно протягом 4 років.

Стабільне зростання ГК та їх еквівалентів свідчить про покращення ліквідності підприємства, що дозволяє легко покривати поточні зобов'язання і реагувати на фінансові потреби.

Стабільний обсяг запасів, пов'язаний з їх нормуванням, вказує на ефективне управління запасами, що дозволяє уникати зайвих витрат на зберігання та забезпечує безперебійне виробництво чи надання послуг.

Збільшення іншої поточної ДЗ може вказувати на те, що підприємство надає кредити або аванси, які можуть не бути повернені вчасно. Це збільшує фінансові ризики та може негативно вплинути на ліквідність у майбутньому.

Відсутність поточних фінансових інвестицій може означати, що підприємство не використовує свої ГК для отримання додаткового доходу через інвестиції, що може бути неефективним використанням ресурсів.

Розглянемо структуру ОА групи компаній АТ «Молочний Альянс» у табл. 2.6.

Таблиця 2.6 - Структура ОА АТ «Молочний Альянс»

Складові оборотних активів	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Запаси	35,65	40,77	32,05
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	39,69	43,20	42,16
Інша поточна дебіторська заборгованість	1,75	2,59	3,54
Передоплата з податку на прибуток	0,23	0,11	0,04
Кредити надані постачальникам	0,40	0,44	0,08
Передоплати по податкам	1,38	5,10	4,57
Поточні фінансові інвестиції	4,91	0,00	0,00
Грошові кошти та їх еквіваленти	16,00	7,80	17,57
Усього оборотних активів	100	100	100

З таблиці 2.6 видно, що найбільшу питому вагу в ОА групи компаній АТ «Молочний Альянс» складала ДЗ за товари, роботи та послуги. У 2020 році її частка складала 39,69%, а до 2022 року зросла до 42,16%. Другою за величиною складовою, є запаси, їх питома вага коливалась від 35,65% у 2020 році, 40,77% у 2021 році та 32,05% у 2022 році. ГК та їх еквіваленти склали 17,57% від усіх оборотних активів у 2022 році.

Підсумовуючи можна сказати, що спостерігається динаміка до збільшення ОА за рахунок ДЗ за товари, роботи та послуги, запасів та ГК та їх еквівалентів, що є наслідком збільшення обсягів виробництва.

Якщо дебіторська заборгованість продовжить зростати, підприємство може зіткнутися з проблемами ліквідності, особливо якщо значна частина заборгованості стане безнадійною.

Хоча зростання ГК та їх еквівалентів є позитивним, підприємству варто розглянути можливості інвестування в прибуткові проекти або активи для забезпечення довгострокового зростання та підвищення прибутковості.

2.3 Аналіз показників ефективності використання оборотних засобів та їх впливу на діяльність АТ «Молочний Альянс»

Оцінювати ОбЗ підприємства потрібно з позиції ефективності їх залучення у господарську діяльність. Показниками ефективності використання ОбЗ є оборотність та рентабельність ОА та їх складових.

У табл. 2.7 наведена динаміка показників ефективності використання ОА групи компаній АТ «Молочний Альянс».

Таблиця 2.7 – Динаміка показників ефективності використання ОА АТ «Молочний Альянс»

Показник	Роки			Відхилення		
	2020	2021	2022	2021/2020	2022/2021	2022/2020
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, оборотів	5,17	3,19	3,43	-1,99	0,24	-1,75
Коефіцієнт оборотності запасів, оборотів	13,52	7,59	7,73	-5,94	0,14	-5,79
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, оборотів	14,67	7,71	8,04	-6,96	0,33	-6,63
Коефіцієнт оборотності грошових коштів, оборотів	36,37	26,22	25,95	-10,15	-0,27	-10,42
Завантаженість оборотних активів, частка од.	0,19	0,31	0,29	0,12	-0,02	0,10
Завантаженість запасів, частка од.	0,07	0,13	0,13	0,06	0,00	0,06
Завантаженість дебіторської заборгованості, частка од.	0,07	0,13	0,12	0,06	-0,01	0,06
Завантаженість грошових коштів, частка од.	0,03	0,04	0,04	0,01	0,00	0,01
Тривалість обороту оборотних активів, днів	69,57	113,01	105,07	43,44	-7,94	35,50
Тривалість обороту запасів, днів	26,62	47,45	46,57	20,83	-0,88	19,95
Середній термін погашення дебіторської заборгованості, днів	24,54	46,71	44,78	22,17	-1,93	20,24
Тривалість обороту грошових коштів, днів	9,90	13,73	13,87	3,83	0,14	3,97
Рентабельність оборотних активів, %	7%	13%	17%	0,06	0,04	0,10

З таблиці 2.7 видно, що оборотність ОА поступово уповільнювалася. У 2020 році вона була найвищою. А у 2022 році зменшилась до 3,43 оборотів на

рік. Це призвело до збільшення завантаженості ОА та тривалості одного обороту. Вона збільшилась з 69 днів у 2020 році до 105 днів у 2022 році.

Внаслідок змін у структурі ОА групи компаній АТ «Молочний Альянс» відбувались коливання в оборотності складових ОА. Так у 2020 році оборотність запасів становила 13,52 оборотів на рік, а до 2022 року вона зменшилась до 7,73 оборотів на рік, через це завантаженість запасів зросла на 0,06 одиниць, а період обороту виріс з 26 днів у 2020 році до 46 днів у 2022 році.

Що стосується оборотності ДЗ за товари, роботи та послуги, то цей показник у 2020 році складав 14,67 оборотів з середнім терміном погашення ДЗ впродовж 24 днів. До 2022 року оборотність ДЗ зменшилася до 8,04 оборотів, при цьому середній термін її погашення зріс до 44 днів.

Внаслідок зростання суми ГК у групи компаній АТ «Молочний Альянс» зменшилася їх оборотність з 36,37 оборотів у 2020 році до 25,95 оборотів у 2022 році. Однак, зросла їх завантаженість та тривалість одного обороту. Так у 2020 році тривалість обороту ГК становила 9,9 днів, а у 2022 році – 13,87 днів.

Головним показником ефективності використання ОА групи компаній АТ «Молочний Альянс» є їх рентабельність (рис. 2.10).

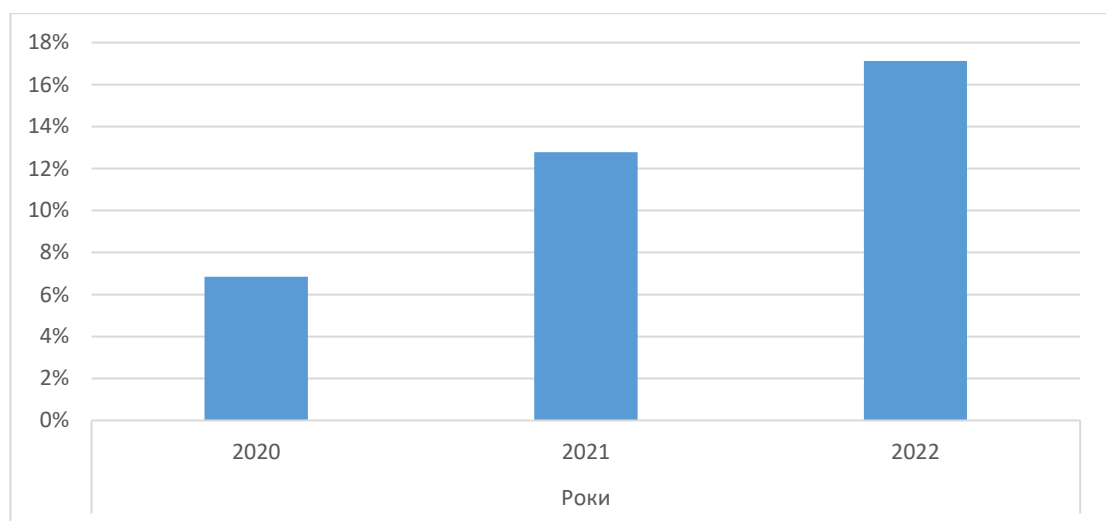

Рисунок 2.10 – Динаміка рентабельності ОА АТ «Молочний Альянс»

Цей показник у 2020 році складав 7% та поступово зростав впродовж аналізованого періоду. На кінець 2022 року рентабельність ОА становила 17%, що говорить про збільшення ефективності їх використання.

Підсумовуючи результати проведеного аналізу можна визначити, що у групи компаній АТ «Молочний Альянс» не достатньо ефективно проводиться управління ОбЗ, показники ефективності їх використання дещо погіршуються, розміри ДЗ зростають.

Неефективне управління ОбЗ, навіть при зростанні рентабельності, може мати серйозні наслідки для АТ «Молочний Альянс». Розглянемо докладніше потенційні негативні наслідки та причини їх виникнення:

- неефективне управління ОбЗ може призвести до нестачі ліквідних коштів для покриття поточних зобов'язань. Це може викликати проблеми з оплатою рахунків, заробітної плати працівникам, постачальникам та іншим контрагентам;

- погіршення управління ДЗ може збільшити ризики неплатежів. Непогашена заборгованість впливатиме на грошовий потік підприємства, знижуючи його здатність інвестувати у виробництво та розвиток;

- неоптимальне управління запасами може призвести до надлишкових запасів, які потребують додаткових витрат на зберігання та можуть втратити свою цінність через псування або зміну попиту;

- неефективне використання ОбЗ може означати, що підприємство втрачає можливості для інвестування в прибуткові проекти або модернізацію виробництва, що може знижувати його конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі;

- підприємству може знадобитися залучати додаткові кредитні ресурси для покриття нестачі ОбЗ, що призведе до зростання витрат на обслуговування боргу;

- збільшення короткострокових зобов'язань без відповідного зростання ліквідних активів може негативно вплинути на показники фінансової стійкості, що може знижувати довіру інвесторів та кредиторів.

Неефективне управління ОБЗ може мати серйозні негативні наслідки для фінансового стану та діяльності АТ «Молочний Альянс». Впровадження ефективних стратегій управління та постійний моніторинг фінансових показників можуть допомогти уникнути цих проблем та забезпечити стабільний розвиток підприємства.

Враховуючи сказане необхідно розробити заходи щодо підвищення ефективності формування та використання ОБЗ групи компаній АТ «Молочний Альянс».

3 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ

3.1 Шляхи підвищення ефективності формування та використання оборотних засобів підприємства

Підвищення ефективності формуванням та використанням ОБЗ підприємства є критично важливим для забезпечення стабільної фінансової діяльності та підвищення конкурентоспроможності. Ефективне управління ОБЗ (або ОА) включає в себе оптимізацію структури та обсягів запасів, ДЗ, ГК та інших короткострокових активів. Ось декілька основних шляхів підвищення ефективності з відповідними формулами та посиланнями на науковців.

1. Оптимізація запасів включає визначення оптимального обсягу та часу поповнення запасів для мінімізації витрат на зберігання та замовлення. Також є ключовим елементом управління ОБЗ, оскільки запаси часто становлять значну частину ОА підприємства. Ефективне управління запасами допомагає знижувати витрати, покращувати ліквідність і підвищувати загальну ефективність підприємства.

Основні принципи оптимізації запасів такі:

1. Аналіз потреб у запасах. Визначення оптимального рівня запасів на основі аналізу попиту, виробничих циклів та умов постачання. Це допомагає уникнути надлишкових або недостатніх запасів.

2. Сегментація запасів (АВС-аналіз). Поділ запасів на категорії (А, В, С) залежно від їх вартості і частоти використання. Це дозволяє зосередити увагу на управлінні найбільш цінними та важливими запасами (категорія А).

3. Використання економічного розміру замовлення (EOQ). Використання формули економічного розміру замовлення для визначення оптимального обсягу замовлення, який мінімізує сукупні витрати на замовлення і зберігання запасів.

Модель EOQ (Economic Order Quantity) дозволяє визначити оптимальний розмір замовлення, який мінімізує загальні витрати на замовлення та зберігання.

Формула EOQ:

$$EOQ = \sqrt{\frac{2DS}{H}} \quad (3.1)$$

де D - річний обсяг попиту, S - витрати на замовлення одного замовлення, H - річні витрати на зберігання одиниці запасів.

Ф.В. Харріс є автором формули економічного розміру замовлення, яка є основою багатьох моделей управління запасами. Елія Голдратт розробив теорію обмежень, яка включає підходи до управління запасами та виробничими процесами. Таїчі Оно – один із розробників системи Just-in-Time, яка значно вплинула на методи управління запасами в промисловості.

Оптимізація запасів дозволяє підприємству знижувати витрати на зберігання, уникати дефіциту матеріалів, підвищувати оборотність запасів і покращувати загальну фінансову ефективність. Використання сучасних методів і інструментів для управління запасами допомагає підтримувати баланс між наявністю матеріалів і витратами на їх зберігання, що є критично важливим для успішного управління ОбЗ.

2. Управління ДЗ є критичним аспектом управління ОбЗ, оскільки впливає на ліквідність підприємства та його здатність фінансувати поточну діяльність. Нижче наведено основні принципи та методи, які можуть допомогти в ефективному управлінні ДЗ.

Основні принципи управління ДЗ такі:

1. Аналіз кредитоспроможності клієнтів. Перед наданням кредиту новим клієнтам важливо оцінити їх фінансовий стан, кредитну історію та надійність. Це допоможе знизити ризики неплатежів;

2. Встановлення кредитних лімітів для клієнтів на основі їх фінансового стану та історії платежів допоможе контролювати обсяг дебіторської заборгованості.

3. Моніторинг ДЗ. Регулярний моніторинг стану ДЗ допомагає своєчасно виявляти проблеми з оплатою та вживати необхідних заходів.

4. Управління строками оплати. Встановлення чітких строків оплати та контроль за їх дотриманням. Важливо нагадувати клієнтам про наближення строку оплати.

5. Інкасація боргів. Використання різних методів для інкасації боргів, включаючи нагадування, штрафи за прострочення, а також співпраця з колекторськими агентствами.

6. Страхування ДЗ. Застосування страхування ДЗ для захисту від ризиків неплатежів.

Методи та інструменти управління ДЗ:

– аналіз вікової структури ДЗ для визначення частки заборгованості, яка є простроченою, і виявлення тенденцій у платіжній дисципліні клієнтів.

– факторинг, а саме продаж ДЗ факторинговим компаніям для швидкого отримання грошових коштів. Це зменшує ризики неплатежів та покращує ліквідність.

– дисконтна політика. Запровадження знижок за дострокову оплату може стимулювати клієнтів до швидшої оплати рахунків.

– автоматизація управління ДЗ. Використання спеціалізованих програмних рішень для автоматизації обліку та моніторингу ДЗ, що знижує ризик помилок та підвищує ефективність управління.

– реструктуризація боргів. За потреби можна домовлятися з клієнтами про реструктуризацію боргів, наприклад, про розстрочку платежів або зниження процентних ставок за прострочення.

Для підвищення ефективності управління ДЗ підприємства необхідно ретельно контролювати умови надання кредиту та строки його погашення.

Коефіцієнт обертання ДЗ показує, скільки разів за період підприємство може перетворити ДЗ у ГК.

Формула коефіцієнта:

$$KODZ = \frac{V_{\text{реал}}}{DZ} \quad (3.2)$$

де $V_{\text{реал}}$ - виручка від реалізації, DZ - середня дебіторська заборгованість.

Дослідження Уільяма Е. Пінтера в області фінансового менеджменту часто акцентують увагу на важливості моніторингу та аналізу ДЗ. У своїх книгах про корпоративні фінанси Річард А. Брейлі та Стюарт С. Майерс підкреслюють важливість управління ОБЗ, включаючи ДЗ. Дослідження Ежена Ф. Бріггема зосереджені на фінансовому менеджменті, включаючи методи управління ДЗ для підвищення ліквідності підприємств.

Враховання цих принципів та методів допоможе підприємству ефективніше управляти ДЗ, знижувати ризики неплатежів та покращувати загальну ліквідність.

3. Управління ГК є ключовим елементом управління ОБЗ підприємства, оскільки воно забезпечує своєчасну оплату зобов'язань, підтримку ліквідності та стабільну роботу підприємства. Ось основні аспекти, які допоможуть покращити ефективність управління ГК.

Основні принципи управління ГК такі:

1. Планування грошових потоків (CashFlow Budget) дозволяє прогнозувати надходження і витрати ГК на певний період. Це допомагає уникнути дефіциту коштів і забезпечити своєчасне фінансування операційної діяльності.

2. Оптимізація обсягів ГК для забезпечення поточних операцій, інвестиційних потреб та покриття непередбачених витрат.

3. Контроль за використанням ГК дозволяє виявляти і усувати причини перевищення витрат або недоотримання доходів.

4. Забезпечення достатнього рівня ліквідності для покриття короткострокових зобов'язань шляхом створення резерву ГК.

Методи та інструменти управління ГК:

- бюджетування ГК (Cash Budgeting) для прогнозування грошових надходжень і витрат. Це допомагає планувати використання коштів і уникати касових розривів;

- короткострокове фінансування, а саме використання короткострокових кредитів і овердрафтів для покриття тимчасових дефіцитів ГК;

- інвестиційне управління ГК, тобто вкладення тимчасово вільних ГК у короткострокові фінансові інструменти (депозити, державні цінні папери) для отримання додаткового доходу;

- оптимізація розрахунків з постачальниками і клієнтами, за рахунок використання гнучких умов оплати для залучення клієнтів до швидшої оплати рахунків і отримання знижок від постачальників за дострокову оплату;

- контроль дебіторської та кредиторської заборгованості шляхом ефективного управління кредитною політикою і активної роботи з боржниками. Оптимізація строків погашення кредиторської заборгованості для зменшення обсягу необхідних грошових коштів.

Оптимальне управління ГК передбачає підтримку достатнього рівня ліквідності для виконання зобов'язань та уникнення надлишку ГК, які можуть бути неефективно використані.

Модель Баумоля-Тобіна використовується для визначення оптимального рівня ГК, який мінімізує сукупні витрати на поповнення ГК та втрати від зберігання надлишкових коштів.

Формула моделі:

$$C^* = \sqrt{\frac{2bT}{i}} \quad (3.3)$$

де C^* - оптимальний рівень ГК, b - витрати на одне поповнення ГК, T - загальні потреби в ГК за період, i - ставка альтернативних витрат зберігання ГК.

Глибокий аналіз методів управління ГК і підкреслюють важливість планування грошових потоків висвітлений у працях Ежена Ф. Брігхема та Майкла К. Еренгарта. Річард А. Брейлі та Стюарт С. Майерс детально розглядали фінансові інструменти для ефективного управління ГК. Дослідження Джона Т. Звінська присвячені оптимізації грошових потоків і управлінню ліквідністю.

Ефективне управління ГК допомагає підприємству забезпечити стабільну фінансову діяльність, своєчасно виконувати зобов'язання перед контрагентами, зменшувати витрати на залучення додаткових фінансових ресурсів та покращувати фінансові показники. Використання сучасних методів і інструментів дозволяє оптимізувати обіг ГК та підтримувати високий рівень ліквідності підприємства.

До вчених, які суттєво вплинули на розвиток теорії управління ОбЗ, відносяться: Річард Х. Болт, який разом з Френком В. Хайетом розробив модель EOQ. Уільям Дж. Баумоль, який розробив модель управління ГК. Р. Джон Тобін, економіст, який спільно з Баумолем працював над моделями управління ГК.

Практичні рекомендації щодо підвищення ефективності управління формуванням та використанням ОбЗ підприємства, можуть бути такі:

- використання інформаційних систем, автоматизація обліку запасів, ДЗ та ГК може значно підвищити ефективність управління ОбЗ;
- розробка політик та процедур, чітко визначені політики щодо кредитної політики, термінів оплати, розмірів замовлень та зберігання запасів допоможуть уникнути нерационального використання ОбЗ;
- постійний моніторинг показників оборотності запасів, ДЗ та ГК дозволить вчасно виявляти та коригувати неефективні аспекти управління.

Таким чином, використання теоретичних моделей та практичних рекомендацій дозволяє підприємствам оптимізувати управління ОБЗ, підвищуючи загальну ефективність їх діяльності.

На основі проведеного у другому розділі аналізу, надамо конкретні заходи щодо удосконалення управління ОБЗ АТ «Молочний Альянс».

1. Оптимізація через впровадження методів управління запасами. Для зменшення витрат на зберігання та зниження ризиків псування запасів, АТ «Молочний Альянс» може впровадити наступні методи:

– Just-In-Time (JIT) – методика, яка передбачає мінімізацію запасів шляхом організації поставок безпосередньо перед використанням;

– Economic Order Quantity (EOQ) – розрахунок оптимального розміру замовлення для мінімізації загальних витрат на замовлення та зберігання.

2. Поліпшення управління ДЗ через встановлення чітких кредитних умов та політики стягнення, використання коефіцієнтів оборотності ДЗ. В цьому випадку необхідно: встановлювати коротші терміни погашення ДЗ, впровадити систему оцінки кредитоспроможності клієнтів перед наданням кредиту та використовувати дисконту для раннього погашення заборгованості.

3. Ефективне управління ГК через впровадження моделей управління (модель Баумоля-Тобіна).

4. Контроль і моніторинг короткострокових зобов'язань через постійний моніторинг короткострокових зобов'язань для забезпечення їх відповідності наявним ліквідним активам, а також регулярний розрахунок коефіцієнтів ліквідності для оцінки здатності підприємства покривати свої поточні зобов'язання.

5. Оптимізація структури ОБЗ, за рахунок балансування між різними компонентами ОА. Забезпечення оптимального співвідношення між ГК, ДЗ та запасами для максимізації рентабельності та ліквідності.

6. Підвищення ефективності використання ОА, впроваджуючи ключові показники ефективності (KPI) для моніторингу та оцінки

ефективності управління ОА. Ключовими показниками у даному випадку будуть:

- коефіцієнт оборотності ОА;
- тривалість обороту запасів;
- тривалість обороту ДЗ.

7. Інвестиції у технології та автоматизацію шляхом використання ERP-систем для автоматизації обліку та управління ОБЗ, що забезпечить точність даних та оперативність прийняття рішень.

8. Фінансове планування та бюджетування використовуючи розробку та впровадження системи фінансового планування та бюджетування для прогнозування грошових потоків і визначення потреб у фінансуванні.

Неефективне управління ОБЗ може мати такі негативні наслідки:

- нестача ліквідних коштів. Погіршення ліквідності, що може призвести до проблем з оплатою рахунків та інших зобов'язань;
- ризики неплатежів. Збільшення ризиків неплатежів через погіршення управління ДЗ;
- надлишкові запаси. Неоптимальне управління запасами, що призводить до додаткових витрат на зберігання та ризиків втрати вартості запасів;
- втрати можливостей інвестування. Втрати можливостей для інвестування у прибуткові проекти через неефективне використання ОА;
- зростання витрат на обслуговування боргу: Залучення додаткових кредитних ресурсів для покриття нестачі ОБЗ;
- зниження фінансової стійкості: Зростання короткострокових зобов'язань без відповідного зростання ліквідних активів, що може вплинути на фінансову стабільність підприємства.

Розробка та впровадження цих заходів допоможе АТ «Молочний Альянс» удосконалити управління ОБЗ, підвищити ефективність їх використання та забезпечити стабільне фінансове становище підприємства.

3.2 Оптимізація запасів як важливий елемент управління оборотними засобами підприємства АТ «Молочний Альянс»

Управління запасами є частиною загальної стратегії управління ОБЗ підприємства. Ця стратегія спрямована на оптимізацію розмірів і структури товарно-матеріальних запасів, зменшення витрат на їх обслуговування та забезпечення ефективного контролю за їхнім рухом. Управління запасами включає комплекс заходів, де фінансовий менеджмент тісно взаємодіє з виробничим менеджментом та маркетингом. Однією з ключових задач є оптимізація запасів, що дозволяє скоротити тривалість операційного циклів, зменшити витрати, вивільнити частину інвестованих у запаси фінансових ресурсів

Для визначення оптимального розміру запасів запропоновано використовувати різні економічні моделі, які допомагають моделювати типові ситуації в управлінні запасами.

Серед численних методів варто відзначити модель управління запасами, яка відображає реальні торгові операції і дозволяє експериментально знаходити шляхи вдосконалення процесів. У цій моделі розмір запасів залишається постійним, а нові замовлення здійснюються, коли запаси досягають визначеного критичного рівня, відомого як точка замовлення.

Загальні витрати на управління запасами виражаються математичною формулою:

$$\frac{C_0 S}{g} + \frac{C_{ni} y}{2} \quad (3.4)$$

де C_0 – витрати виконання замовлення; g – розмір партії; S – закупівельна ціна одиниці; C_{ni} – річні витрати на зберігання запасів; C_n –

закупівельна ціна одиниці; i – витрати зберігання, що виражені як для цієї ціни; u – кількість запасів, реалізованих за рік.

Витрати зберігання визначаються середнім рівнем запасів. Для їхнього визначення використовується формула Уілсона:

$$g = Q = \sqrt{\frac{2CoS}{Cni}} \quad (3.5)$$

Де S – річний збут в одиницях; g – мінімізуючі річні витрати управління запасами, їх називають найбільш економічним розміром замовлення (Q).

Для визначення точки замовлення необхідно враховувати часову затримку між моментом подачі замовлення, моментом його одержання і середній ажіотажний збут – за час доставки t . Тому, при визначенні точки замовлення P до очікуваного збуту за час доставки замовлення додається резервний або страховий запас B .

Точка замовлення визначається за формулою:

$$P = B + \bar{S}dt \quad (3.6)$$

де $\bar{S}dt$ – середній добовий збут.

Формули 3.4 та 3.6 цілком описують роботу основної моделі з фіксованим розміром замовлення.

Середній рівень запасів становить:

$$I = B + Q/2 \quad (3.7)$$

Фактичні дані про особливості формування запасів дозволяють змоделювати процес результати застосування різних правил замовлення на

тривалому проміжку часу. Збут багатьох товарів часто підпорядковується розподілам, близьким до пуассонівського.

У такому випадку розмір резервного запасу V_t можна визначити, знаючи середній збут St за час доставки замовлення та використовуючи таблиці ймовірностей, щоб знайти ймовірність того, що збут перевищить значення $V_t + St$.

Для перевірки можливості застосування пуассонівського розподілу для кожного запасу, середньоквадратичне відхилення збуту обчислюється за формулою:

$$S = \sqrt{\frac{\sum(Si - \bar{S})^2}{n}} \quad (3.8)$$

де Si —окремі значення збуту; \bar{S} — середній збут; n —число окремих значень.

Ефективне використання зазначених методів залежить від здатності кількісно вимірювати вартісні показники. Однак на більшості підприємств ці показники не розглядаються, що необхідно для застосування таких методів, як формула найбільш економічного розміру замовлення. Також часто відсутня інформація про витрати на зберігання окремих запасів.

У той же час, на підприємствах завжди можна визначити частину витрат на зберігання та виконання замовлення, пов'язану з наявністю певного рівня запасів у момент подачі замовлення. Ці витрати можна використовувати для перегляду правил замовлення для окремих запасів, де це доцільно, і для встановлення нових правил. У цьому випадку розмір замовлення можна записати у вигляді:

$$Q = K \sqrt{\frac{S}{cn}} \quad (3.9)$$

$$K = \sqrt{2cn/i} \quad (3.10)$$

Вираз для розміру замовлення визначається:

$$Q = S/N \quad (3.11)$$

де: N – число замовлень, що подані на рік.

Після перетворень попередніх формул можна отримати:

$$N = K \frac{1}{\sqrt{S/Cn}} \quad (3.12)$$

Оскільки K – величина однакова для всіх запасів загальне число подібних замовлень становитиме:

$$\sum N = 1/K \sum \sqrt{SCn} \quad (3.13)$$

Звідси

$$K = \sum \bar{N} \sum \sqrt{SCn} \quad (3.14)$$

Де N – загальне число замовлень, поданих за один рік по всіх товарах;
 \sqrt{SCn} – сума квадратних коренів із вартості запасів кожного виду, реалізовані за рік.

Отримане значення K можна використовувати для розрахунку розміру замовлення окремих запасів. Класична формула для визначення точки замовлення $R=B+Sdt$ припускає безперервний облік запасів. Нею передбачено підтримання рівня запасів не нижче точки замовлення. Але на підприємствах замовлення запасів відбувається не спонтанно, а періодично. Це може впливати на коливання рівня запасів. Якщо ж контролювати точку замовлення, то можна за необхідності дозамовляти сировину і матеріали, або навпаки. Для корегування у формулу для точки замовлення додається член $R/2$:

$$P = B + \bar{S}d(t + R) \quad (3.15)$$

де R – тривалість проміжку часу між перевірками.

Також може визначатися максимальний рівень запасів (M):

$$M = B + Sd(t + R) \quad (3.16)$$

Для розміру замовлення q використовується одне з двох правил:

$$g = \begin{cases} M - I, & \text{якщо } t < R \\ M - I - g_0, & \text{якщо } t > R \end{cases} \quad (3.17)$$

де I – розмір наявного запасу в момент перевірки; g_0 – замовлена кількість.

Рівень M забезпечує визначений захист від дефіциту та виконує прийнятий план періодичних перевірок і замовлень.

Середній рівень запасів визначається за формулою:

$$I = B + I/\bar{S}dR \quad (3.18)$$

Розмір резервного запасу можна досить точно визначити, аналізуючи розподіл збуту і проміжок $t+R$. Система з постійним рівнем використовується в разі потреби швидкого реагування на зміни у збуті. Ефективність будь-якої програми управління запасами та їх контролю залежить від здатності достатньо точно прогнозувати обсяги збуту та реалізації. Всі моделі управління запасами пов'язані з прогнозуванням збуту.

У ситуації інфляційної економіки необхідне відповідне регулювання цін на товарно-матеріальні цінності, за якими сформовані запаси, до моменту їх використання або реалізації. Якщо таке регулювання не здійснюється,

реальна вартість цих запасів зменшується, що призводить до зниження реального капіталу, інвестованого у них. Це може спотворити оцінку стану та руху цих активів у фінансовому менеджменті. Вибір методу оцінки запасів має значний вплив на прибуток підприємства, що відображається у фінансовій звітності.

Для оптимізації управління запасами на підприємстві АТ «Молочний Альянс» використаємо згадані математичні формули та методи. Припустимо, що річний обсяг попиту становить 635867 тис. грн, оскільки це загальний обсяг запасів. Витрати на одне замовлення та річні витрати на зберігання одиниці запасів будуть $S=1000$ грн та $0,2$ *середня вартість запасів. Для більш точного розрахунку оптимального управління запасами використаємо дані про запаси підприємства АТ «Молочний Альянс за 2020-2022 роки оскільки 2019 рік має значно відхилитися на величину.

1. Розрахуємо річний обсяг попиту D :

$$D_{\text{сер}} = \frac{646354 + 653264 + 635867}{3} \approx 645828 \text{ тис. грн.}$$

2. Середнє денне споживання d :

$$d = \frac{D_{\text{сер}}}{365} \approx \frac{645828}{365} \approx 1769,1 \text{ тис. грн/день}$$

3. Річні витрати на зберігання одиниці запасів H :

$$H = 0,2 * 1769,1 \approx 353,82 \text{ грн}$$

4. Розмір замовлення за формулою Уілсона:

$$EOQ = \sqrt{\frac{2DS}{H}} = \sqrt{\frac{2 * 645828 * 1000}{353,82}} \approx 60570 \text{ один.}$$

5. Точка замовлення:

Припустимо, що час виконання замовлення $L=10$ днів

$$ROP = d * L = 1769,1 * 10 \approx 17691 \text{ тис. грн.}$$

6. Середній рівень запасів:

Припустимо, що страховий запас $SS=10\%$ від EOQ

$$SS = 0,1 * EOQ = 0,1 * 60570 = 6057 \text{ один}$$

$$I_{avg} = \frac{EOQ}{2} + SS = \frac{60570}{2} + 6057 \approx 36342 \text{ один}$$

7. Максимальний рівень запасів:

$$I_{max} = ROP + EOQ - d * L = 17691 + 60570 - 17691$$

$$= 60570 \text{ тис. грн.}$$

8. Граничний строк безбиткового збереження дорівнює тривалості обороту запасів, тобто 46,57 днів.

Ці показники допоможуть підприємству АТ «Молочний Альянс» більш ефективно управляти запасами, зменшити витрати на їх зберігання та замовлення, а також забезпечити оптимальний рівень запасів для підтримки стабільної діяльності.

Для покращення управління запасами на підприємстві АТ «Молочний Альянс» можна запропонувати такі зміни:

1. Зменшення витрат на одне замовлення. Переглянути процес закупівель, щоб зменшити витрати на одне замовлення. Наприклад, можна автоматизувати процес або об'єднати кілька замовлень.

2. Оптимізація витрат на зберігання. Поліпшити умови зберігання, щоб знизити витрати на зберігання одиниці запасів. Наприклад, використання сучасних складських технологій.

3. Зменшення часу виконання замовлення дозволить знизити точку замовлення та оптимізувати рівень запасів.

Припустимо, що після всіх покращень, витрати на одне замовлення складуть 800 грн, витрати на зберігання одиниці запасів стануть 300 грн. А час виконання замовлення з 10 днів скоротиться до 7 днів.

Розрахуємо оновлені показники за відомими вже формулами та методами та зведемо їх в таблицю для порівняння.

Таблиця 3.1 – Розрахунок оптимального управління запасами АТ «Молочний Альянс»

Показник	До покращень	Після покращень	Зміна
D	645828 тис. грн.	645828 тис. грн.	-
d	1769,1 тис. грн./день	1769,1 тис. грн./день	-
EOQ	60570 один.	58667 один.	Зменшення
ROP	17691 тис. грн.	12384 тис. грн.	Зменшення
SS	6057 один.	5867 один.	Зменшення
Iavg	36342 один.	32200 один.	Зменшення
I _{max}	60570 тис. грн.	58667 тис. грн.	Зменшення
Граничний строк	46,57 днів	46,57 днів	Без змін

Зменшення витрат на замовлення дозволяє знизити оптимальний розмір замовлення, що зменшує середній рівень запасів, зменшення витрат на зберігання дозволяє знизити загальні витрати на управління запасами, а

зменшення часу виконання замовлення зменшує точку замовлення, що дозволяє зменшити середній рівень запасів і знизити ризик нестачі запасів.

Загалом запропоновані зміни призводять до зниження середнього рівня запасів, що зможе зменшити витрати на зберігання та покращити управління ОБЗ на підприємстві АТ «Молочний Альянс».

ВИСНОВКИ

За результатами виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи зроблено теоретичне і практичне дослідження діяльності АТ «Молочний Альянс» щодо підвищення ефективності формування та використання оборотних засобів підприємства.

Дане дослідження дозволило сформулювати такі висновки.

Визначено суть та структуру ОбЗ підприємства. З'ясовано, що ОбЗ - це вкладення в сукупність майнових цінностей підприємства, які забезпечують поточний господарський процес і повністю споживаються протягом одного операційного (виробничо-комерційного) циклу. ОбЗ авансуються у кругообіг виробничих оборотних фондів та фондів обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва та обігу. Структурно ОбЗ включають засоби у виробничих запасах, незавершеному виробництві, готовій продукції, ДЗ, поточних фінансових інвестиціях, ГК та їх еквівалентах, а також інші ОА. Вони класифікуються за багатьма ознаками.

У кваліфікаційній бакалаврській роботі розглянуто основи аналізу ОбЗ підприємства. Досліджено суть і методику аналізу ОбЗ підприємства. Обґрунтовано, що він є ключовою функцією управління ОА. Визначено, що аналіз проводиться за показниками динаміки та структури формування ОбЗ, а також ефективності їх використання. Аналіз включає визначення абсолютних і відносних відхилень суми оборотного капіталу, зміни його питомої ваги, обчислення показників для кожного виду ОбЗ, аналіз їхньої оборотності, тривалості обігу, вивільнення коштів завдяки прискоренню оборотності тощо.

Практична частина кваліфікаційної бакалаврської роботи виконана на прикладі діяльності АТ «Молочний Альянс» за 2019-2022 роки. Це групи компаній, яка виробляє сири та молочну продукцію «Пирятин», «Славія», «Яготинське», «Молочний альянс», «Златокрай».

Група «Молочний Альянс» продовжує свою діяльність навіть в умовах повномасштабного воєнного вторгнення РФ., В складних умовах АТ «Молочний Альянс» продовжувало працювати, виконувати свої зобов'язання перед споживачами, покупцями, постачальниками, персоналом, власниками та іншими стейкхолдерами.

Отже, у роботі надано характеристику діяльності АТ «Молочний Альянс» та проаналізовано показники, що її характеризують. Аналіз показав, що підприємство мало задовільний фінансовий стан та проводило достатньо ефективну діяльність.

Для аналізу формування та використання оборотних засобів АТ «Молочний Альянс» у роботі зроблено аналіз показників їхньої динаміки, структури, та ефективності. Аналіз показав, що за обсягами спостерігалось коливання оборотних засобів – зменшення з 2019 до 2021 року та зростання у 2022 році в основному за рахунок інфляційних процесів. У структурі оборотних засобів АТ «Молочний Альянс» найбільшу частку складала дебіторська заборгованість. Вона зростала впродовж аналізованого періоду. Стабільно високою також була частка запасів.

Проведений аналіз ефективності формування та використання оборотних засобів АТ «Молочний Альянс» показав зростання їх рентабельності, однак ефективність за показниками оборотності була недостатньою. На низькому рівні у порівнянні з 2020 роком була оборотність запасів.

У зв'язку з цим розроблено рекомендації щодо підвищення ефективності формування та використання основних засобів АТ «Молочний Альянс» за рахунок оптимального формування запасів. Запропоновано таку оптимізацію через впровадження методу EOQ – визначення оптимального розміру замовлення для мінімізації загальних витрат на замовлення та зберігання. Розрахунки показали, що після оптимізації можна забезпечити зменшення часу виконання замовлень та витрати, що з цим пов'язані.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: авчальний посібник. Луцьк: Ред.-вид. відд. "Вежа" Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. 2001. 460 с.
2. Демченко Т.А. Економічна сутність оборотних активів та проблеми визнання і класифікації. Актуальні проблеми економіки. 2011. №12(126). С.175-179.
3. Муравський О. До питання економічної категорії «оборотні кошти». Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Випуск 6–2 (12). С. 80-85.
4. Бланк И.А. Управление активами. К.: "Ника-центр". 2002. 721 с.
5. Гринюк І. М. Економічна сутність оборотних активів та їх типологія. Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal. 2016. Vol. 2. № 4. Pp. 64—74. URL: www.are-journal.com.
6. Усатов І.А. Управління фінансами: навчальний посібник. Т: СПД Кравцов. 2017. 232 с.
7. Савінова А.В. Управління оборотними активами підприємства: теоретичний аспект. Вісник НТУ «ХП». 2017. № 54 (1257) С. 134-137.
8. Білик М.Д. Управління фінансами державних підприємств. К.: Знання, КОО. 1999. 312 с.
9. Зардова Я.В. Науково-методичні підходи до специфіки класифікації оборотних активів підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2021. №22. С. 100-106.
10. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: навчальний посібник. К.: Ельга, Ніка-Центр. 2002. 360 с.
11. Римарчук А. М. Економічна сутність оборотних активів та їх класифікація. Формування ринкових відносин в Україні. 2010. № 7-8. С. 64-70.
12. Ван Хорн Дж. К., Вахович Дж. М. (мл.) Основи фінансового менеджмента. К.: Діалектика. 2018. 1232 с.

- 13.Купріна, Н., Васьковська, К., Пчелянська, Г., & Величко, О. Оборотні активи підприємства: аспекти бухгалтерського обліку за національними та міжнародними стандартами та їх класифікація. *FoodIndustryEconomics*. 2020. № 12(4). <https://doi.org/10.15673/fie.v12i4.1913>
- 14.Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навчальний посібник. К.: Атіка, 2012. 480 с.
- 15.Донін Є.О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства. *Економіка і організація управління*. 2018. № 1 (29). С.75-84.
- 16.Канцедал Н.Ю., Клімович І.М., Ганін В.І. Окремі питання управління оборотними активами підприємства. *Економіка та держава*. 2019. № 11. С.103-107. doi: 10.32702/2306-6806.2019.11.103
- 17.Ящук Д. Л. Дослідження методології управління оборотними активами машинобудівних підприємств в умовах кризи. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. № 32. С. 252–257.
- 18.Буряк І.О. Концептуальні підходи до визначення сутності та видів торгівельної діяльності. *Young Scientist*. 2016. № 3(30). С. 26-30.
- 19.Господарський кодекс України, затверджений ВРУ від 16.01.2003 р. №436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
- 20.Податковий кодекс України, затверджений ВРУ від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
- 21.Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в Україні. Бухгалтер 911: Сайт для бухгалтерів в Україні. URL:<https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/>
- 22.Турило А.М., Адаменко М.В. Фінансовий менеджмент (у схемах і таблицях): навчальний посібник. Кривий Ріг: КНУ. 2012. 274 с.
- 23.Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.

24. Болюх Н.А., Бурчевський В.З., Горбатюк М.Г. Економічний аналіз: Навч. посібник за ред. академіка НАН України, проф. М.Г. Чумаченька. К.: КНЕУ. 2011. 540 с.
25. АТ «Молочний Альянс» Clarity Project <https://clarity-project.info/smida/34480442?year=2020>
26. АТ «Молочний Альянс» Фінансова звітність https://clarity-project.info/edr/34480442/finances?current_year=2022
27. АТ «Молочний Альянс». YouControl - сервіс перевірки контрагентів https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/34480442/
28. АТ «Молочний Альянс». Про компанію <https://milkalliance.com.ua/company/about-us/>
29. Відомості про АТ «Молочний Альянс» <https://milkalliance.com.ua/company/inform/molochnij-alyans/>
30. «Молочний Альянс». Матеріал з Вікіпедії - вільної енциклопедії https://uk.wikipedia.org/wiki/Молочний_Альянс
31. Володькіна М.В. Економіка промислового підприємства. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2011. 232 с.
32. Пізняк Т.І., Неценко І.В. Оцінка ефективності використання оборотних активів як засіб підвищення конкурентоспроможності підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2019. №10. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/333>
33. Поддєрьогін А.М., Буряк Л.Д., Нам Г.Г. та ін. Фінанси підприємств: Підручник. Керівник авт. кол. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін. К.: КНЕУ. 2010. 460 с.
34. Власова Н.О., Чорна М.Н., Гросул В.А. та ін. Управління оборотними активами на підприємствах роздрібної торгівлі : колективна монографія. Х.: ХДУХТ. 2014. 258 с.
35. Ковальова В.В., Волкова О.М. Економічний аналіз: Навч. посібник. Одеса: ОНЕУ, 2015. 310с.

36. Паршин Ю.І., Паршина О.А. Основи економічного аналізу: навч. посіб. Дніпро: ФОП Дробязко С.І. 2020. 180 с.
37. Соломіна Г.В. Економіка підприємства: практикум. Дніпро: Видавець Біла К.О. 2020. 142 с.
38. Сіфурова А.І. Формування фінансової структури оборотного капіталу та оборотних активів підприємств торгівлі та України. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2019. Вип. 1(29). С. 25-36.
39. Бланк І., Стратійчук В. Стратегічна карта управління оборотними активами підприємства торгівлі. ·SCIENTIA·FRUCTUOSA (ВІСНИК Київського національного торговельно-економічного університету). 2021. №136(2).Р. 53-66. URL:[https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021\(136\)04](https://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(136)04)
40. Голдун І.С. Управління оборотними активами підприємств
41. Дядюк М.А., Васильєва В.В. Оборотні активи як об'єкт управління у процесі розробки та прийняття господарських рішень / Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2012. Вип. 1(1). С. 263-271
42. Донін Є.О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства. Економіка і організація управління. 2018. №1. С.75-85
43. Спіфанова І.Ю. Фінансовий аналіз та звітність: практикум / І.Ю. Спіфанова, В.В. Джеджула. Вінниця: ВНТУ. 2017. 143 с.
44. Колпаченко Н.М. Економіка підприємства: навч. посіб. / Н.М. Колпаченко та ін. Харків: Діса плюс. 2019. 277 с.
45. Павленко О.П., Бурсук Г.Ю. Фінансовий аналіз оборотних активів та оптимізація джерел їх формування. Молодий вчений. 2017. №10. С. 981-984

ДОДАТОК А

Показники для аналізу ОБЗ підприємства (складено на основі [24-29])

Назва показника	Формула розрахунку	Позначення
<p>Наявність власних та порівнянних до них коштів; Забезпеченість власними оборотними коштами; Причини змін загальної суми наявності власних оборотних коштів за звітний період; Причини формування залишків або браку власних оборотних коштів; Наявність та динаміка надлишку або браку власних оборотних коштів у господарському обороті.</p>		
Наявність власного обігового капіталу	$\text{ВОК} = \text{ПА} - \text{ПЗ} = \text{ВК} + \text{ДЗК} - \text{НеобА}$	ПА – поточні активи (оборотні кошти), грн.; ПЗ – поточні зобов'язання, грн.; ВК – власний капітал, грн.; ДЗК – довгострокова заборгованість за кредитами, грн.; НеобА – необоротні активи, грн.
Забезпеченість матеріальних запасів власними оборотними коштами	$K = \frac{\text{ВОК}}{\text{Матеріальні запаси}}$	
Коефіцієнт маневреності власних коштів	$K_{\text{МВК}} = \frac{\text{ВОК}}{\text{ВК}}$	
Тривалість одного обороту усіх оборотних коштів	$T_o = \frac{C_o * t}{B}$	де C_o — середня вартість усіх оборотних коштів; t — тривалість аналізованого періоду, днів; B — виручка від реалізації продукції та від іншої реалізації за винятком понаднормованих і зайвих матеріальних цінностей та сум податку в діючих оптових цінах підприємства
Коефіцієнт оборотності	$K_o = \frac{B}{C_o}$	
Коефіцієнт закріплення оборотних коштів	$K_z = \frac{C_o}{B}$	

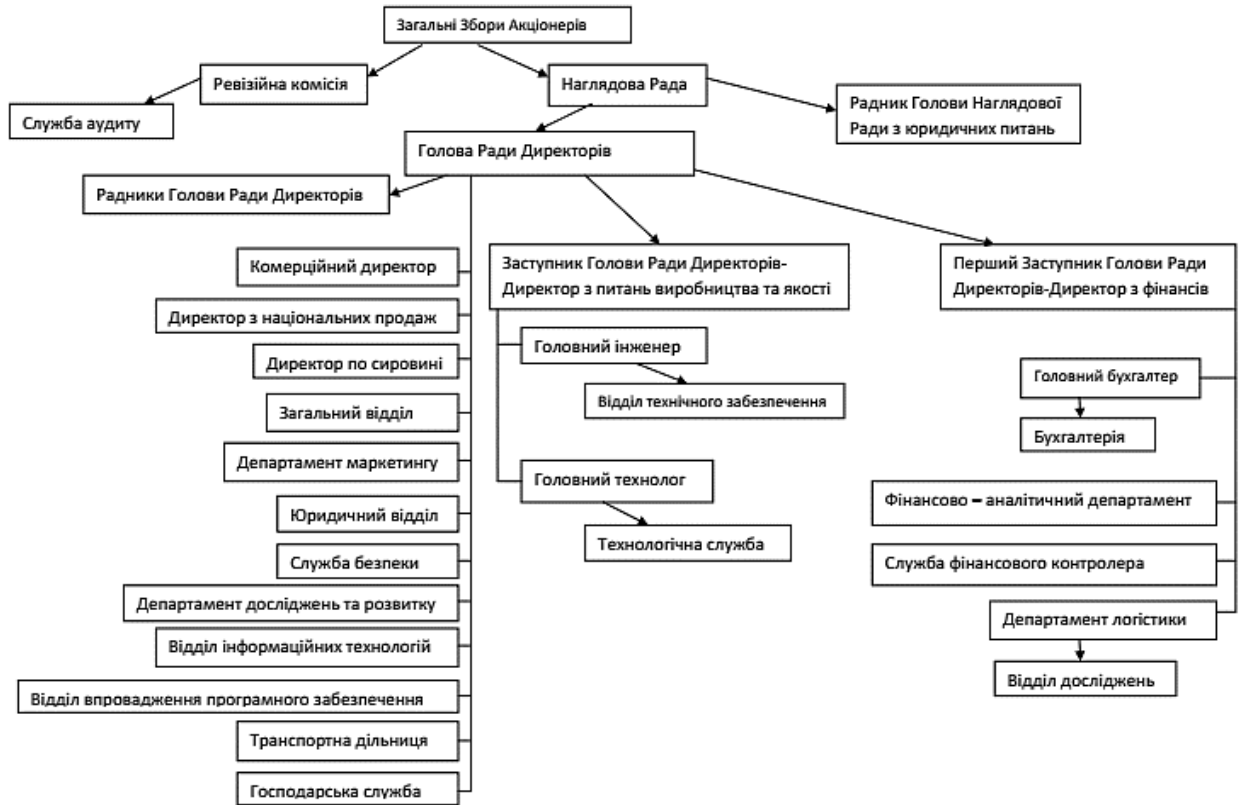
ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

Показники для аналізу ОбЗ підприємства торгівельних підприємств
(складено на основі [30])

Назва показника	Формула розрахунку	Позначення
Частка виробничих (товарних) запасів в активах підприємства	$K_{вз} = \frac{ВЗ}{А}$	ВЗ – виробничі (товарні) запаси, грн.; А – активи, грн.
Частка дебіторської заборгованості в активах підприємства	$K_{дз} = \frac{ДЗ}{А}$	ДЗ – дебіторська заборгованість, грн.
Частка грошових коштів і поточних фінансових інвестицій в активах підприємства	$K_{гi} = \frac{ГI}{А}$	ГI – сума грошових коштів та їх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій, грн.
Коефіцієнт мобільності активів	$K_{м} = \frac{МА}{ІА}$	МА – мобільні активи (поточні), грн.; ІА – імобілізовані активи, грн.
Коефіцієнт оборотності запасів	$K_{об.з} = \frac{ЧД}{ВЗ}$	ЧД – чистий дохід (виручка) від реалізації товарів, грн.;
Тривалість одного обороту запасів	$T_{об.з} = \frac{t}{K_{об.з}}$	
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$K_{об.дз} = \frac{ЧД}{ДЗ}$	
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості	$T_{об.дз} = \frac{t}{K_{об.дз}}$	
Тривалість виробничого (операційного) циклу	$T_{вц} = T_{об.з} + T_{об.нз} + T_{об.гп}$	$T_{об.нз}$ – тривалість обороту незавершеного виробництва (якщо є у торгівлі), дні; $T_{об.гп}$ – тривалість обороту товарів, дні
Тривалість фінансового циклу	$T_{оц} = T_{вц} + T_{об.дз} - T_{об.кз}$	$T_{об.кз}$ – тривалість обороту кредиторської заборгованості, дні
Обсяг вивільнених або додатково залучених оборотних активів за розрахунковий період	$E_{о.к.} = (T_{ф} - T_{пл}) \cdot \frac{Q_{ф}}{360}$	$Q_{ф}$ – обсяг товарів за розрахунковий період, грн.; $T_{ф}$, $T_{пл}$ – тривалість оборотних коштів у розрахунковому (звітному) та базовому періодах, дні

ДОДАТОК Б

Організаційна структура Групи АТ «Молочний Альянс»

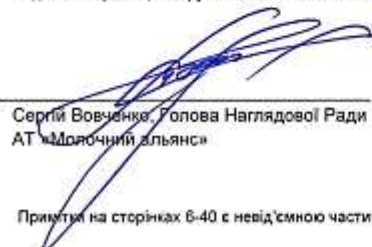
ДОДАТОК В

Фінансова звітність АТ «Молочний Альянс» за 2020-2022 рр.

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2021 РОКУ (в тисячах українських гривень)

	Примітк и	31 грудня 2021 року	31 грудня 2020 року
АКТИВИ			
Необоротні активи:			
Основні засоби	5	793,607	837,999
Нематеріальні активи	6	7,508	9,172
Активи у формі права користування	7	37,796	45,919
Передоплати за основні засоби		1,788	29,590
Відстрочені податкові активи	8	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	9	41,976	97,069
Довгострокова дебіторська заборгованість	10	4,585	8,006
Всього необоротних активів		887,340	1,027,774
Оборотні активи:			
Залишки	11	653,264	646,354
Торгова дебіторська заборгованість	12	692,173	719,539
Передоплати постачальникам і інша дебіторська заборгованість	13	41,494	31,729
Передоплата з податку на прибуток		1,722	4,236
Кредити, надані постачальникам Групи	14	7,000	7,168
Передоплати по податкам	15	81,657	24,972
Поточні фінансові інвестиції та інші оборотні активи	16	-	89,021
Грошові кошти та їх еквіваленти	17	124,937	290,005
Всього оборотних активів		1,602,247	1,813,024
Всього активів		2,489,587	2,840,798
КАПІТАЛ И ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Капітал, який належить Власникам Материнської компанії:			
Статутний капітал	18	30,866	30,866
Додатковий сплачений капітал		599	863
Нерозподілений прибуток		804,343	1,313,745
Капітал, який належить Власникам Материнської компанії		835,808	1,345,494
Неконтрольовані частки володіння			
Всього капітал		835,808	1,345,494
Довгострокові зобов'язання:			
Довгострокові кредити	19	60,271	-
Довгострокові зобов'язання	20	27,741	39,674
Корпоративні облігації	22	465,161	475,479
Відстрочені податкові зобов'язання	8	5,782	13,158
Всього довгострокові зобов'язання		558,965	528,311
Короткострокові зобов'язання:			
Торгова кредиторська заборгованість	23	421,640	377,579
Аванси отримані та інша кредиторська заборгованість	24	4,922	10,944
Короткострокові зобов'язання	21	549,668	455,445
Податкові зобов'язання	25	12,506	17,656
Зобов'язання по податку на прибуток		11	541
Нараховані витрати	26	93,100	93,266
Всього короткострокові зобов'язання		1,081,847	955,431
Всього зобов'язання		1,640,812	1,483,742
Всього капітал та зобов'язання		2,489,587	2,840,798

Від імені керівництва Групи компаній «Молочний альянс»:

Сергій Вовченко, Голова Наглядової Ради
АТ «Молочний альянс»

Надія Мар'єнко, Головний бухгалтер
АТ «Молочний альянс»

Примітки на сторінках 6-40 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»
11.07.22 | 3

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2021 РОКУ
(в тисячах українських гривень)

	Примітки	2021	2020
Дохід від реалізації	27	5,439,872	5,277,872
Собівартість реалізації	28	(4,929,441)	(4,370,577)
Валовий прибуток		510,431	907,295
Витрати на реалізацію та збут	29	(393,175)	(300,255)
Адміністративні витрати	30	(165,259)	(165,775)
Інші витрати	31	(4,226)	-
Інші доходи	32	-	52,201
Операційний прибуток		(52,229)	493,466
Фінансові витрати	33	(174,976)	(172,818)
Фінансові доходи		2,625	2,342
Прибуток до оподаткування		(224,580)	322,990
Витрати по податку на прибуток	8	6,474	(26,079)
Прибуток за рік		(218,106)	294,911
Інший сукупний дохід			
Всього сукупний дохід за рік		(218,106)	294,911
Прибуток/(Збитки), що відноситься до:			
Власникам Материнської компанії		(219,330)	290,279
Неконтрольованим часткам володіння		1,224	4,632
		(218,106)	294,911
Всього сукупних доходів / (збитків), що відносяться до:			
Власникам Материнської компанії		(219,330)	290,279
Неконтрольованим часткам володіння		1 224	4,632
		(218,106)	294,911

Від імені керівництва Групи компаній «Молочний альянс»:

 Сергій Вовченко, Голова Наглядової Ради
 АТ «Молочний альянс»

 Надія Мар'єнко, Головний бухгалтер
 АТ «Молочний альянс»

Примітки на сторінках 6-40 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

ДЕРЖАВНО-КАДАСТРОВИЙ
 СЕРВІС АТ «Молочний альянс»
 11.02.22 Час / Часик КБ / 3

**КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ
2021 РОКУ**

(в тисячах українських гривень)

Стаття	Код рядка	2021 рік	2020 рік
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	6,777,891	6,742,009
Повернення податків і зборів	3005	8,912	3,510
Цільового фінансування	3010	14,830	9,772
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	2,612	-
Надходження від повернення авансів	3020	29,835	190,855
Надходження від відсотків за залишками коштів	3025	759	1,151
Надходження від боржників неустойки (штрафи, пені)	3035	187	1,817
Надходження від операційної оренди	3040	624	-
Інші надходження	3095	13,423	253
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(6,015,826)	(5,712,963)
Праці	3105	(398,621)	(371,914)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(109,635)	(102,007)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(280,912)	(284,441)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(1,710)	(29,502)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(169,228)	(154,891)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(109,974)	(100,048)
Витрачання на оплату авансів	3135	(136)	-
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(250)	(264)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-	(694)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(386)	(1,423)
Інші витрачання	3190	(20,752)	(7,316)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	22,956	468,345
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	63,028	85,021
необоротних активів	3205	244	99
Надходження від погашення позик	3230	12,417	43,784
Інші надходження	3250	88,107	-
Витрачання на придбання:			
необоротних активів	3260	(103,502)	(271,959)
Витрачання на надання позик	3275	(8,592)	-
Інші платежі	3290	(49,233)	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	2,470	(143,055)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Отримання позик	3305	10,272,863	8,864,934
Інші надходження	3340	59,378	-
Погашення позик	3350	(10,105,208)	(8,960,550)
Сплату дивідендів	3355	(290,337)	(1,762)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(65,593)	(59,694)
Інші платежі	3390	(55,517)	-
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(184,314)	(156,072)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	(159,288)	169,218
Залишок коштів на початок року	3405	290,005	92,392
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(5,780)	28,395
Залишок коштів на кінець року	3415	124,937	290,005

Від імені керівництва Групи компаній «Молочний альянс»:

Сергій Вовченко, Голова Наглядової Ради
АТ «Молочний альянс»

Надія Мар'яшко, Головний бухгалтер
АТ «Молочний альянс»

Примітки на сторінках 6-40 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Креу Україна»
11.01.22 /Yermak P.O.

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ
(в тисячах українських гривень)

	Примітк и	31 грудня 2022 року	31 грудня 2021 року
АКТИВИ			
Необоротні активи:			
Основні засоби	9	684,466	793,687
Нематеріальні активи	10	4,678	7,508
Активи у формі права користування	11	57,721	37,796
Передоплати за основні засоби		14,260	1,788
Відстрочені податкові активи	12	6,233	-
Довгострокові фінансові інвестиції	13	41,929	41,976
Довгострокова дебіторська заборгованість	14	2,440	4,585
Всього необоротних активів		811,727	887,340
Оборотні активи:			
Заласи	15	635,867	653,264
Торгова дебіторська заборгованість	16	836,313	692,173
Передоплати постачальникам і інша дебіторська заборгованість	17	70,321	41,494
Передоплата з податку на прибуток		789	1,722
Кредити, надані постачальникам Групи	18	1,500	7,000
Передоплати по податкам	19	90,580	81,657
Поточні фінансові інвестиції та інші оборотні активи		-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	20	348,513	124,937
Всього оборотних активів		1,983,883	1,602,247
Всього активів		2,795,610	2,489,587
КАПІТАЛ І ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Капітал, який належить Власникам Материнської компанії:			
Статутний капітал	21	30,866	30,866
Додатковий сплачений капітал		559	599
Нерозподілений прибуток		1,111,341	804,343
Капітал, який належить Власникам Материнської компанії		1,142,766	835,808
Неконтрольовані частки володіння		13,514	12,967
Всього капітал		1,156,280	848,775
Довгострокові зобов'язання:			
Довгострокові кредити	22	42,852	60,271
Довгострокові зобов'язання	23	47,984	27,741
Корпоративні облігації	25	473,430	465,161
Відстрочені податкові зобов'язання	12	-	5,792
Всього довгострокові зобов'язання		564,266	558,965
Короткострокові зобов'язання:			
Торгова кредиторська заборгованість	26	345,210	421,640
Аванси отримані та інша кредиторська заборгованість	27	6,693	4,922
Короткострокові зобов'язання	24	578,732	549,668
Податкові зобов'язання	28	41,040	12,506
Зобов'язання по податку на прибуток		13,836	11
Нараховані витрати	29	89,553	93,100
Всього короткострокові зобов'язання		1,075,064	1,081,847
Всього зобов'язання		1,639,330	1,640,812
Всього капітал та зобов'язання		2,795,610	2,489,587

Від імені керівництва Групи компаній «Молочний альянс»:

 Сергій Вовченко, Голова Наглядової Ради
 АТ «Молочний альянс»

 Надія Мар'єнко, Головний бухгалтер
 АТ «Молочний альянс»

Примітки на сторінках 6-43 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

11.11.2022
 28.04.23 / Yurik 2 P.P./

КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ
(в тисячах українських гривень)

	Примітки	2022	2021
Дохід від реалізації	30	6,143,771	5,439,872
Собівартість реалізації	31	(4,982,716)	(4,929,441)
Валовий прибуток		1,161,055	510,431
Витрати на реалізацію та збут	32	(418,728)	(393,175)
Адміністративні витрати	33	(204,171)	(165,259)
Інші витрати	34	-	-
Інші доходи	35	21,090	(4,226)
Операційний прибуток (Збитки)/прибуток від Вибуття дочерньої компанії		559,246 (1,631)	(52,229)
Фінансові витрати	36	(210,223)	(174,976)
Фінансові доходи		1,616	2,625
Прибуток до оподаткування		349,008	(224,580)
Витрати по податку на прибуток	12	(41,910)	6,474
Прибуток за рік		307,098	(218,106)
Інший сукупний дохід			
Всього сукупний дохід за рік		307,098	(218,106)
Прибуток/(Збитки), що відноситься до:			
Власникам Материнської компанії		305,214	(219,330)
Неконтрольованим часткам володіння		1,884	1,224
		307,098	(218,106)
Всього сукупних доходів / (збитків), що відносяться до:			
Власникам Материнської компанії		305,214	(219,330)
Неконтрольованим часткам володіння		1,884	1,224
		307,098	(218,106)

Від імені керівництва Групи компаній «Молочний альянс»:

 Сергій Бобченко, Голова Наглядової Ради
 АТ «Молочний альянс»

 Надія Мар'єнко, Головний бухгалтер
 АТ «Молочний альянс»

Примітки на сторінках 6-43 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

Підприємство: Молочний альянс
 ТОВ «Молочний альянс»
 28.04.23 / Сергій Б.Б. /

**КОНСОЛІДОВАНИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ
2022 РОКУ**

(в тисячах українських гривень)

Стаття	Код рядка	2022 рік	2021 рік
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	7,484,218	6,777,891
Повернення податків і зборів	3005	29,611	8,912
Цільового фінансування	3010	8,343	14,830
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	19	2,612
Надходження від повернення авансів	3020	27,787	29,835
Надходження від відсотків за залишками коштів	3025	1,071	759
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	180	187
Надходження від операційної оренди	3040	574	624
Інші надходження	3095	2,814	13,423
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(6,339,640)	(6,015,826)
Праці	3105	(402,841)	(398,621)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(108,970)	(109,635)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(319,390)	(280,912)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3118	(39,317)	(1,710)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(172,163)	(169,228)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(107,910)	(109,974)
Витрачання на оплату авансів	3135	(1,320)	(136)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	-	(250)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	-	-
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(623)	(386)
Інші витрачання	3190	(16,661)	(20,751)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	365,171	22,556
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	63,028
необоротних активів	3205	366	244
Надходження від погашення позик	3230	9,629	12,417
Інші надходження	3250	-	88,107
Витрачання на придбання:			
необоротних активів	3260	(78,462)	(103,502)
Витрачання на надання позик	3275	(18,351)	(8,592)
Інші платежі	3290	-	(49,232)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	(86,818)	2,470
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Отримання позик	3305	5,978,661	10,272,963
Інші надходження	3340	168,584	59,378
Погашення позик	3350	(5,964,912)	(10,105,208)
Сплату дивідендів	3355	-	(290,337)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(124,256)	(65,593)
Інші платежі	3390	(191,885)	(55,517)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(133,787)	(184,314)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	144,566	(159,288)
Залишок коштів на початок року	3405	124,937	290,005
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	79,010	(5,780)
Залишок коштів на кінець року	3415	348,513	124,937

Від імені керівництва Групи компаній «Молочний альянс»:

Сергій Вовченко, Голова Наглядової Ради
АТ «Молочний альянс»

Надія Мар'єнко, Головний бухгалтер
АТ «Молочний альянс»

Примітки на сторінках 6-43 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності.

28.04.23
5
